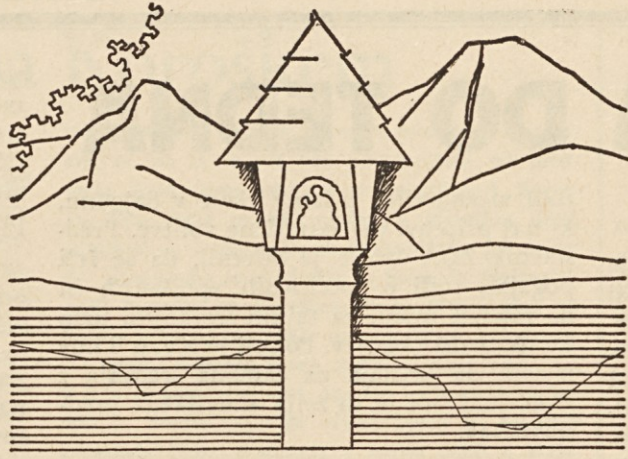

NAS TEDNIK

**KULTURNO
POLITIČNO
GLASILO**

Poštni urad: 9020 Celovec — Verlagspostamt: 9020 Klagenfurt

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt **P. b. b.**

LETNIK XXII. / STEVILKA 38

CELOVEC, DNE 17. SEPTEMBRA 1970

CENA 2.50 ŠILINGA

Teror iz arabskih puščav

Z zaprepasčenjem je morala vsa svetovna javnost vzeti na znanje, in nemočna gledati barbarska dejanja palestinskih teroristov.

Spomnimo se na kratko, kaj se je zgodilo minuli teden v evropskem zračnem prostoru. Mirno lahko trdimo, da je bila nedelja, 7. septembra, črn dan za evropsko civilno letalstvo. Tega dne so namreč arabski zračni pirati izvedli vrsto ugrabitev letal. Neznano število le-teh je ugrabilo v Evropi štiri potniška letala; ena pa jim je spodletela: letalo izraelske družbe El Al je pristalo po zaslugi hrabrih varnostnih organov v Londonu, pri tem je bil en terorist ustreljen, drugi pa ranjen (ženska). Dve potniški letali ameriške družbe so ugrabitelji preusmerili na Srednji vzhod, prav tako letalo švicarske družbe Swissair. Tri dni pozneje so palestinski komandosi izvedli še eno ugrabitev letala britanske družbe, ko je bilo na poti iz Bombaya v Bejrut. Čez 400 potnikov so gverilci pridržali kot talce. Ljudska fronta za osvoboditev Palestine je zahtevala kot pogoj za izpustitev vseh potnikov, da jim Švica (3), Zahodna Nemčija (3) in Velika Britanija (1) dajo v zameno zaprte arabske gverilce. Švica, Zahodna Nemčija in Velika Britanija so bile pripravljene izpustiti ujetnike, le Izrael je odklonil zahtevo. Ko pa so palestinski komandosi razstrelili tri ugrabljena letala, sta Švica in Zahodna Nemčija izjavili, da dogovor ne velja več, ker ga je Ljudska fronta prekršila.

Zaradi teh dogodkov se je na zahtevo Velike Britanije in Amerike sestavil varnostni svet OZN, ki je sestavil dokument, v katerem ostro obsoja ugrabitev letal. V dokumentu je rečeno, da morajo gverilci takoj izpustiti vse talce, poleg tega tudi ostro obsoja njihova dejanja, ki jih imenujejo »hude zločine«.

Na pritisk varnostnega sveta in svetovne javnosti so teroristi od ugrabljenih oseb obdržali še 39 kot talce, da bi tako prisilili Švico, Zahodno Nemčijo, Veliko Britanijo in Izrael izročitev obsojenih in ujetih Arabcev.

Vse te žalostne okoliščine pričajo, kako daleč smo že prišli. Komaj je preteklo 25 let po Auschwitzu in Hirošimi, že letimo s hitrostjo letal vrste »Jet« v novo dobo barbarstva.

Zračni pirati in teroristi iz arabskih puščav dokazujejo civiliziranemu svetu, kakšno vrednost imajo dandanes besedi »varnost« ali »solidarnost«.

Kmalu bomo že lahko rekli: Kdor se še zmerom vozi z letali, je sam kriv. Le v letalih izraelske družbe El Al, se zdi, da je zagotovljeno varno zavetje, kajti tu govori takoj orožje. Dogodke preteklega tedna vrednotimo lahko samo z negativne strani. Tako je skupnica skrajnežev izzvala, ne oziraje se na zakone in moralo — humanost jim je tako in tako neznana beseda — Združene države Amerike, Veliko Britanijo, Švico in vobče vse civilizirane dežele. Otroke, žene in može so zavlekli v puščavo. Pretijo potnikom, da bodo njih in letala pogнали v zrak (slednje so itak izvršili), če ne bodo pravno obsojene in pravno aretirane Arabce v Švici, Zvezni republiki ali kje drugje v določenem času izpustili.

Da bi izpričali politični protest proti Naserju, so uničili tujo lastnino: pred njegovimi očmi (na kairskem letališču) so razstrelili najmodernejšo letalo, vredno milijone šilingov, medtem ko taisti Arabci v eni sapi tarnajo svetu o bridki usodi palestinskih beguncev.

Nixonova poslanica parlamentu

Ameriški predsednik Nixon je poslal parlamentu poslanico, v kateri obravnava vse najvažnejše notranje probleme Združenih držav Amerike. Nixon poziva ameriški parlament (kongres), in sicer predstavnike obeh strank (republikanske in demokratske), naj sodelujejo z njim za izvajanje širokega programa dejavnosti in za rešitev perečih vprašanj ameriške družbe.

Nixon omenja vrsto ukrepov, ki jih bo moral kongres odobriti, da bi bilo prihodnje desetletje »obdobje reform, ne pa revolucije«. Med najbolj pereče probleme našteva reforme vojaške službe, socialnega skrbstva in volilnega sistema, poleg teh pa še dodelitev dela zveznih dohodkov posameznim državam, izboljšanje javnih prevozov v velikih mestih ter zvišanje pokojnin.

V poslanici kongresu posveča Nixon posebno pozornost zunanji trgovini ter izraža svojo zaskrbljenost zaradi protekcionisti-

nih teženj ki so se pojavile med razpravo v kongresu.

Onesnaženje zraka in vode, ukrepi proti kriminalu, okrepitev sistema javne vzgoje so še druge točke Nixonovega programa.

V Nixonovi poslanici ne manjka nekaj kritičnih pripomb na dosedanje delovanje kongresa. »V ozračju navezanosti na preteklost in pristranosti je kongres posvetil preveč svojih sil preučevanju programov preteklosti ter je prezrl realnost sedanjosti in perspektive prihodnosti«. Nixon je končno izjavil, da bi se moralo ameriško gospodarstvo v prihodnjem desetletju okrepiti za celih petsto milijard dolarjev, se pravi več kot v 160 letih med 1790 in 1950. Na podlagi tega širokega porasta blagostanja — je zaključil predsednik — lahko uresničimo vrsto zmag za nas in za državo; lahko pa bi nas to tudi zadušilo.«

U Tant optimist glede Srednjega vzhoda

Glavni tajnik Združenih narodov U Tant je na svoji običajni letni tiskovni konferenci podal optimistične izjave o rešitvi spopada na Bližnjem vzhodu.

Glede sedanjega najbolj perečega svetovnega vprašanja, Bližnjega vzhoda, je U Tant izjavil, da obstaja možnost politične rešitve te krize predvsem zaradi dobre volje, ki jo kažejo štiri velesile, da dosežejo glede tega vprašanja globalni sporazum.

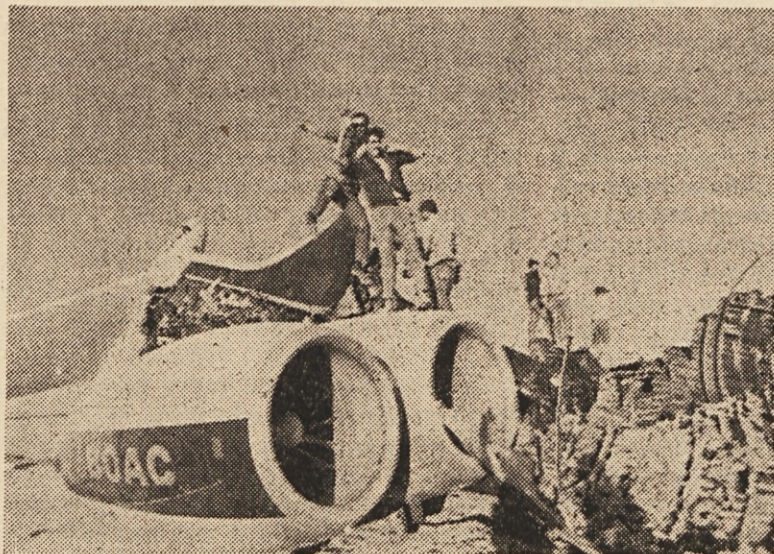
Nato je obsodil ugrabitev letal in zadržanje potnikov kot talcev. Glavni tajnik Združenih narodov je zatem izjavil, da optimistično gleda na obnovo mirovnih pogajanj pri Jarringu za rešitev konflikta na Bližnjem vzhodu, ker se zato resno zavzemajo tudi štiri velesile.

Ko je govoril o položaju v jugovzhodni Aziji je dejal, da je osnovni pogoj za dosego miru v Vietnamu ustanovitev v Sajgonu vlade na široki demokratični osnovi, ki bo imela podporo vseh političnih, socialnih in verskih krogov. Brez ustanovitve takšne vlade, je poudaril U Tant, ni mogoče pričakovati, da bodo pogajanja v Parizu napredovala. U Tant je poudaril, da to nje-

govo mnenje ne delijo samo mnogi vplivni ameriški politični ljudje, marveč tudi številni voditelji na vsem svetu.

Glede prihodnjega zasedanja skupščine OZN (začela se je v torek) je glavni tajnik poudaril, da ne vidi nobene možnosti, da bo rdeča Kitajska letos sprejeta v Združene narode in dodal, da se po njegovem mnenju to ne bo zgodilo pred letom 1972. Ko so ga časnikarji vprašali ali bosta Vzhodna in Zahodna Nemčija zaprosili za vstop v Združene narode je glavni tajnik odgovoril, da je sprejem teh dveh držav v mednarodno organizacijo mnogo lažji kot pa sprejem obeh Vietnamov ali obeh Korej. V tej zvezi je U Tant označil sporazum med Zahodno Nemčijo in Sovjetsko zvezo za zgodovinskega in poudaril, da je Evropa še vedno »politična prestolnica« sveta.

Ob zaključku konference je U Tant dejal, da je dal predstavnikom štirih velesil v varnostnem svetu nekaj predlogov, o katerih bodo razpravljali, ko se bodo sestali prihodnjega oktobra. Končno je izjavil, da ne namerava več kandidirati za tajniško mesto.

Virskajoč so se postavili palestinski gverilci fotografu na razbitinah letala VC-10 britanske družbe BOAC, ki so ga v soboto skupaj z drugima ugrabljenima letaloma DC-9 švicarske družbe in Boeing 707 ameriške družbe poslali v zrak. Vsa tri letala so bila vredna okoli 670 milijonov šilingov.

Čeprav je dejanje in nehanje Ljudske fronte za osvoboditev Palestine čisto golo izsiljevanje, so bile posamezne vlade, kot Švica, Zvezna republika Nemčija takoj pripravljene zamenjati obsojene Arabce za njihove državljane.

O skupni akciji proti terorju v začetku niso mislili. Preteklo je več dni, ko so se

na Zahodu pojavili znaki solidarnosti, ki naj bi se raztegnili na ves zračni promet: enotni ukrepi bi bili možni, enaki zakoni bi se morali izdelati. Tudi OZN se je zganila, kajti v New Yorku so le spoznali, da se lahko zračno piratstvo še bolj razbohoti, kot so bili v dobi krščanskega pomorstva morski gusarji.

Koren novi načelnik kluba poslancev ÖVP

V izredno dramatičnih volilnih okoliščinah je bil minuli četrtek izvoljen za novega načelnika kluba poslancev ÖVP, prejšnji finančni minister dr. Stephan Koren. Koren je dobil od 90 oddanih glasov 46. Kandidat ÖAAB in salzburški načelnik stranke Glaser, ki je bil v zadnjem trenutku izbran namesto Machunzeja kot Korenov protikandidat, je prejel 39 glasov. Trije glasovi so bili oddani drugim: dva za Machunzeja in eden za Schleizerja; dva glasova sta bila neveljavna. Koren in Glaser nista glasovala, ker sta pred volitvami zapustila dvorano.

Predstavniki Južnotirolske ljudske stranke pridejo na Dunaj

Delegacija južnotirolske Ljudske stranke bo odpotovala 25. septembra na Dunaj, kjer se bo sestala z avstrijskim zunanjim ministrom dr. Rudolfom Kirchschlägerjem, ki bo govoril na zasedanju glavne skupščine OZN 30. septembra. Južnotirolsko delegacijo bo vodil dr. Silvius Magnago. Pred potovanjem na Dunaj se bodo prej sestali v Innsbrucku s predstavniki Tirolske, s katerimi bodo obravnavali sedanji položaj v Južni Tirolski v zvezi z izvajanjem »paketa«.

Avstrijski zunanji minister bo na zasedanju glavne skupščine OZN poročil o mnenju avstrijske vlade glede izvajanja »paketa« in sporazuma z Italijo. Sedanji razgovor bo prvi uradni razgovor med predstavniki južnotirolske Ljudske stranke in avstrijsko vlado, odkar je vlada sestavljena iz socialistov.

Varnostna policija v letalih

Predstavniki zahodnonemške letalske družbe je zavrnil možnost, da bi postavili v letala Lufthanse oborožene stražarje, ki naj bi preprečili ugrabitve. »Streljanje v letalu bi bilo za naše potnike prenevarno.«

Odslej bodo ameriška potniška letala po Nixonovem ukazu letela z oboroženimi stražarji, ki naj preprečijo ugrabitve.

Tito bo obiskal Belgijo

Na povabilo belgijskega kralja in kraljice bo predsednik Josip Broz Tito s soprogo od 6. do 9. oktobra letos uradno obiskal Belgijo.

Morilski vrtnec na beneški laguni

Strahovite so bile posledice morilskega zračnega vrtnca, ki je zajel prejšnjo soboto južni pas beneške pokrajine in okolice Padove. Morda je trajal komaj dve minuti, pa je zapustil za seboj pustošenje in smrt: 36 smrtnih žrtev, skoraj 250 ranjenih, materialna škoda pa znaša skoraj milijardo šilingov.

Največ mrtvih je nepričakovani vrtnec povzročil v središču Benetk pred otokom Sant Elena. Motorni čoln s 70 potniki je bil samo nekaj metrov oddaljen od obale, ko ga je vrtnec zajel in odnesel s seboj v grob 36 ljudi. V Jesoli je zračni vrtnec uničil camping, kjer je bilo na stotine tujih turistov. Dvanajst oseb so potegnili mrtvih izpod ruševin, okoli 150 ljudi pa je bilo poškodovanih. V drugem campingu v Fusini je bila ena oseba mrtva, ranjenih na desetine. Zadnje žrtev je razbesneli vrtnec opravil v okolici Padove, kjer je porušil kakih 10 tovarniških hangarjev, pri tem je bil ubit en delavec več pa poškodovanih.

OD TEDNA DO TEDNA

SPOR GLEDE BOLGARSKEGA STALIŠČA O MAKEDONIJI

Po vesteh iz dobro obveščenih krogov je menda predsednik Bolgarije Živkov poslal Titu pismeni predlog, da bi prišlo do razgovorov o sporni Makedoniji. Po istih vesteh naj bi pismo poslali v Beograd že pred dnevi, vendar Jugoslavija meni, da je predlog nesprejemljiv, ker se v pismu ne omejuje obstoj makedonskega naroda, kar pa je osnova spora, saj Bolgari enostavno trde, da so Makedonci v resnici Bolgari.

BOMBNI ATENTAT PRED AMERIŠKIM VELEPOSŁANIŠTVOM V ATENAH

Grška vlada je razpisala nagrado v višini stotisoč drahem (v našem denarju približno 90 tisoč šilingov) za onega, ki bi pomagal prijeto grškega arhitekta Kotsakisa, ki ga dolže, da je sodeloval pri atentatu na ameriško veleposlanstvo v Atenah (dne 3. septembra), med katerim sta tragično umrla Italijanka Marija Angeloni in Ciprčan Securis. Grška policija meni, da je Kotsakis še zmerom v Grčiji.

SESTANEK GENERALOV VARŠAVSKEGA PAKTA

V Drezdenu se je končala konferenca generalov, ki odgovarjajo za politična vprašanja vojaških enot Varšavskega pakta. Med trodnevni sestankom so govorili o perečih partijskih vprašanjih in o političnem delu. Po mnenju opazovalcev, je šlo za preučevanje načina političnega dela po podpisu sovjetsko-nemške pogodbe.

V PARIZU SPET SREČANJA BRUCE-THUY

Prva seja predstavnikov ZDA, Severnega Vietnama in sajgonske vlade za mir v Vietnamu je bila v ozračju zmernega optimizma zaradi prihoda, po devetmesečni odsotnosti, predstavnika Severnega Vietnama Xuan Thuya. Tako so se prvič sestali za isto mizo novi ameriški predstavnik Bruce, Xuan Thuy in predstavnik sajgonske vlade. Xuan Thuy je v začetku seje izjavil, da je »prišel poslušati, če se je kaj spremenilo v ameriških stališčih«, ter poudaril, da je »odprt«, zahteva pa umik ameriških čet iz Vietnama kot pogoj za pomirjenje, kakor

tudi vzpostavitev začasne vlade v Sajgonu, ki naj pripravi demokratične volitve. Predstavnik ZDA Bruce je odvrnil, da se želi pogajati tudi o specifičnih vprašanjih in na zasebni ravni, na tajnih srečanjih, toda ne sprejema pogojev. Po seji je Xuan Thuy izjavil, da pristaja na zasebna srečanja z Brucejem, »če je to želja ameriškega predstavnika«.

VRH NEBLOKOVSKIH DEŽEL V LUSAKI — KONČAN

Konferenca na vrhu neblokovskih držav (navzočih je bilo 62 zastopnikov držav in okoli 400 novinarjev), ki je trajala minuli teden tri dni, je končana.

Predsedniku Jugoslavije Titu, enemu izmed najstarejših državnikov in nosilcev politike neuvrščenosti in gostitelju prve konference (ta v Lusaki je že tretja) na vrhu, je pripadla čast, da je predsedoval prvi otvoritveni seji.

Konferenca je obravnavala različne o-snutke, tako na primer prenovitev Organizacije Združenih narodov. Svetovni organizaciji so zlasti očitali, da molči v primeru klanja v Vietnamu ter da je pokazala svojo nemočnost pri invaziji na Češkoslovaškem ter na Bližnjem vzhodu.

Predsednik Zambije Kaunda je očital zahodnim velesilam, da podpirajo zadržanje Rodezije, Južne Afrike in Portugalske. Na jugu Afrike vlada še zmerom »golo izkoriščanje«, imperializem in rasizem.

Tito pa je v svojem govoru opozoril na zaskrbujoče stanje na jugu Afrike, ki zahteva, da vsa demokratična svetovna javnost zavzame odločno stališče. Podpora narodom, ki se v najtežjih pogojih borijo proti kolonialnemu jarmu, je prvenstveno vprašanje, kateremu naj konferenca posveti svojo pozornost. Najčastnejši udeleženci konference so bili, poleg Tita, še indijska ministrska predsednica Indira Gandhi, etiopski cesar Haile Selasie, ciprski nadškof Makarios in indonezijski predsednik Suharto.

U TANTA NI BILO NA KONFERENCI V LUSAKI

Glavni tajnik Združenih narodov U Tant se ni udeležil konference na vrhu neblokovskih držav, ki je trajala tri dni v zambijskem glavnem mestu. Vest je spo-

ročil ravnatelj urada Združenih narodov za mednarodne konference. Pojasnil je, da je treba upoštevati, da bo konferenca »politične narave« in da zato U Tant noče dati vtisa, da javno podpira neuvrščene države proti drugim državnim blokom.

ZDA POTRDI IZRAELSKO OČITKE O KRŠITVI PREMIRJA

Na izredni seji izraelske vlade so obravnavali izključno vprašanje pogajanj o miru na Bližnjem vzhodu v luči »ameriških ugotovitev, da so Egipčani kršili premirje« ter zahtev obrambnega ministra Dayana, da morajo ZDA zahtevati »odstranitev egipčanskih raketnih izstrelišč, ki so bila nameščena na področju premirja po vstopu v veljavno dogovora o prekinitvi ognja«.

Izrael je že dobil odgovor, ki ga je zahteval, in sicer, da je washingtonska vlada uradno sporočila, »da so Egipčani kršili premirje«.

OBSODBA ZAHODNIH DRŽAV NA KONFERENCI OAE

Na konferenci Organizacije afriške enotnosti (OAE) so ratificirali resolucijo, ki so jo sestavili zunanji ministri in v kateri se obsojajo zahodne države, ki dobavljajo, ali ki nameravajo dobavljati orožje Južni Afriki. Resolucija predvideva, da bodo načelniki afriških držav napisali skupno pismo vsem načelnikom prizadetih zapadnih držav, v katerem jih bodo pozvali, da prenehajo z dobavami. Podobno akcijo bodo izvedli tudi v vseh glavnih mestih zunanji ministri.

V resoluciji izrečno obdolžujejo Veliko Britanijo, Francijo in Zahodno Nemčijo, medtem ko se ostale zapadne države obtožujejo na splošno in se izrečno kritizira NATO (Atlantski pakt), zaradi stališč do Južne Afrike, Rodezije in portugalskega ozemlja.

POGAJANJA O MIRU NA BLIŽNJEM VZHODU PREKINJENA

Egipt je uradno zavrnil obtožbe, da je kršil sporazum o prekinitvi ognja in je hkrati obsodil Izrael kršitve premirja. Predstavnik egiptovskega zunanjega ministrstva je izjavil, da je zunanji minister Riad sporočil ameriškem predstavniku v Kairu Bergusu, da so izjave ZDA o kršitvi premirja na Bližnjem vzhodu na egiptovski strani »zelo daleč od resnice«. Predstavnik zunanjega ministrstva je dejal, da je Riad povedal Bergusu, da je Izrael večkrat prekršil

prekinitve ognja z gradnjo obrambnih naprav na vzhodni strani Sueškega prekopa in je dodal: »ZDA niso ničesar izjavile glede teh kršitev, čeprav so jim dobro znanek«.

Ameriško zunanje ministrstvo pa je sporočilo, da so zahtevali od Sovjetske zveze in Egipta, naj popravita stanje ob Sueškem prekoku, kjer so ZDA ugotovile kršitev prekinitve ognja. Predstavnik zunanjega ministra McCloskey ni hotel povedati drugih podrobnosti o tej zahtevi. Kljub temu pa so dobro obveščeni krogi v Washingtonu izjavili, da bi vlada ZDA želela umik sovjetskih raket, ki naj bi jih namestili na področju premirja ob Sueškem prekoku po 8. avgustu.

DAYAN ZAHTEVA NOV SPORAZUM O PREMIRJU

Politični opazovalci pri Združenih narodih so prepričani, da so pogajanja za mir na Bližnjem vzhodu s posredovanjem Jarringa dejansko zamrznjena. Te ugotovitve potrjujejo tudi izjave izraelskega obrambnega ministra Dayana. Dejal je, da sedaj obstajajo samo dve možnosti glede spora z Egipčani, da ZDA zagotovijo umik raketnih izstrelišč, »ki so bila nameščena na področju Sueškega prekopa po premirju, ali pa, da se začne z novimi razgovori na novih osnovah, kot da sporazum o prekinitvi ognja sploh ne bi obstajal«.

Dayan se je kljub temu pokazal nekoliko pomirljivega in je poudaril, »da se Izrael sedaj nahaja v končnem obdobju vojne, ne samo zato, ker si želi konca vojne, marveč tudi ker želijo konec vojne Egipčani, Rusi in Američani«.

SIMULIRANE ATOMSKE EKSPLOZIJE V ZDA

Pri poskusu simulirane jedrske eksplozije je izgubila življenje ena oseba, dve pa sta pogrešani in neka druga pa je precej hudo ranjena.

Ameriške oblasti opravljajo simulirane jedrske poskuse blizu otoka San Clemente, kakih sto kilometrov od San Diega. Eksplozije opravljajo z navadnimi eksplozivi.

Predstavnik ameriške mornarice je izjavil, da je eksplozija blizu ladje, kjer so bili štirje moški, povzročila določene okvare na vrvi, ki je vezala čoln ob pomol, zaradi česar je posadka padla v morje. Ameriška mornarica skuša ugotoviti s temi poskusi odpornost ladijskih kljunov proti jedrskim eksplozijam.

Koroška demarkacijska črta in plebiscit

(9. nadaljevanje)

POROČILO PROFESORJA KERNERJA

Dunaj, 9. februarja 1919.

Posljal: R. J. Kerner

Naslovnik: Profesor A. C. Coolidge

Predmet: Poročilo, ki se ne strinja s spomenico podpolkovnika Milesa in poročnika LeRoy Kinga, imenovane »Podrobnosti razlogi za odločitev glede razmejnitvene črte na Koroškem«.

Pripomba: Ozemlje, ki je o njem vprašanje, je preštudirala komisija, ki ga je prepotovala v dveh avtomobilih. V prvem avtomobilu sta se vozila podpolkovnik Miles in poročnik King; nadalje kapetan Peter, predstavnik nemške uprave v Celovcu, in dr. Ehrlich, predstavnik slovenske uprave v Ljubljani. V drugem avtomobilu sva se vozila major Martin in pisec te spomenice. Včasih sta obe skupini izpraševali ene in iste ljudi; včasih je prvi avtomobil prepustil nekatere prebivalce skupini v drugem avtomobilu, da jih izpraša. Pisec je pri izpraševanju uporabljal tako nemščino kakor slovenščino in je običajno nagovoril prebivalce določenega kraja v jeziku, ki ga je govorila večina.

Iz tega razloga so torej mogla nastati nesoglasja med rezultati, ker niso bili vedno isti ljudje izpraševani po obeh avtomobilskih skupinah. Nadalje, samo v enem primeru, in to le za kratek čas, smo uporabljali metodo statističnih zapiskov, da bi mogli priti do zaključkov o številčni moči pronemških in projugoslovanskih ljudi. Ta primer se je dogodil na mostu pri Velikovcu in še nekaj časa po poti, ki vodi od tam v notranjost zemlje. Še po nekaterih vaseh sta se poročnik King in pisec tudi posluževala te metode. V primeru, ki sem ga navedel, ko je polkovnik Miles sam zapisoval statistične rezultate, je bilo glede končnih rezultatov nesoglasje med podatki polkovnika Milesa in piščevimi. Polkovnik Miles je tudi zastopal stališče, da je najbolje žensk, ki so po večini projugoslovanske, ne pritegovati k izpraševanju. Toda pisec te spomenice jih je vključil pri zbiranju vtisov,

kajti ženska volivna pravica je vpeljana po vsem ozemlju Nemške Avstrije. Pisec te spomenice je s tem, da je vključil tudi izjave žensk, dobil projugoslovansko večino med prebivalstvom. Nekoliko pozneje, ko smo se nahajali v vasi Abriach ob Dravi v ozemlju Podjunske doline, je poročnik King, ki je pisca spremljal pri obisku te vasi, zabeležil tri pronemške in enega projugoslovanskega Slovenca. Pisec te spomenice pa je pri izpraševanju iste skupine ljudi odkril 4 projugoslovanske in samo 3 pronemške Slovence. Ko sem poročnika Kinga opozoril na to nesoglasje pri štetju mož in žena, ki so bili izprašani, je poročnik King priznal, da se je zmotil. Z drugimi besedami, poročnik King bi bil brez tega odšel iz te vasi trdno prepričan, da je v njej več pronemško kot pa projugoslovansko usmerjenih Slovencev.

Pisec je smatral, da mora ta dva primera omeniti, ker iz njih izhaja, da je prav lahko mogoče, da obstojajo čisto poštena različna mnenja glede vtisa od neposrednih izpraševanj, izvedenih od različnih oseb. Pri tem se samo po sebi razume, da raziskovanje, kot je bilo naše, ki je vsega trajalo samo devet dni, nikakor ni moglo predreti v globino bistva stvari same in da je morda naš način raziskovanja bil bolj naklonjen Nemcem in nemškousmerjenim ljudem kot pa jugoslovansko usmerjenim Slovincem. Jugoslovansko usmerjeni Slovenci namreč, in oni, ki so še najmanj padli pod vpliv germanizacije, so gospodarsko nekoliko slabši in večinoma žive v krajih, oddaljenih od prometnih potov. Hud sneg, ki je zapadel, je raziskovalcem takorekoč onemogočil, razen v nekaj primerih, oddaljevati se od glavnih potov po vsej dravski dolini. S tega stališča je tudi zelo važno pravilno ocenjevati vpliv nemškega gostilničarja in trgovca in njihovo moč v sicer popolnoma slovenskih naseljih.

I. SPLOŠNE PRIPOMBE

A. Zemljepisne črte

Raziskovalci so na podlagi medsebojnega spo-

razuma odločili, da bodo preučevali naslednje razmejnitvene črte:

1. Črto, ki gre po grebenu Karavank. Ta črta je na zemljevidu označena z rdečo barvo in jo v tem poročilu imenujemo »Karavanska črta«.

2. Črto, ki sledi teku Zilje in Drave. Ta črta je označena na zemljevidu z modro barvo in jo v poročilu imenujemo »Dravska črta«.

3. Črto, ki teče po Vrbskem jezeru in potem sledi toku rek Gline in Drave. Na zemljevidu je označena v modro-rdeči barvi, in jo v poročilu imenujemo »rdeče-modra črta«.

4. Velikovoško koleno (salient) je zarisano z zeleno črto, ki jo v poročilu imenujemo »Velikovoško črto«.

5. Črta, ki sledi reki Freie (the Freie River), ki se izteka v Dravo v bližini Galicije. To črto imenujemo v poročilu »Freie črta«.

6. Predor, ki se nahaja južno od Vrbskega jezera in se razteza med Področico in Jesenicami. To črto v poročilu označujemo z besedo »Predor«.

B. Zemljepisni okraji

Na podlagi medsebojnega sporazuma so se raziskovalci zedinili, da bodo označevali posamezne kraje po imenih, kot so označena nižje. To poročilo jih torej označuje pod istimi imeni.

1. Otok (The Island District). To je ozemlje, ki ga razmejuje na jugu reka Drava, na severu pa Vrbsko jezero in reka Glina. V glavnem je to večji del južne polovice celovške kotline, ki leži nekako v sredi severne črte, ki smo jo pravkar omenili. Raztega se od mesta Vrbe na krajnem zapadu Vrbskega jezera pa do Grabštanja na vzhodu.

2. Rožna dolina. V tej spomenici Rožna dolina zapodaja vse ozemlje južno od rek Zilje in Drave. Na zapadu jo razmejujejo reka Zilica in mesto Podklošter (Arnoldstein), na vzhodu pa reka Freie. Južno razmejuje tvorijo Karavanke.

3. Velikovoško koleno (salient). To je ozemlje zapadno od reke Krke in ga na severu razmejujejo gorovje Svinške planine, na vzhodu potok Voljščica (Wolfnitz), Drava pa na jugu.

4. Podjuna. To je ozemlje, ki leži južno od Drave in vzhodno od reke Freie.

C. Razdelitev prebivalstva

Pisec te spomenice bi razdelil prebivalstvo raziskovanega ozemlja v naslednje razrede:

1. Nemci. Oznaka Nemci v tej spomenici se nanaša na one Nemce, ki so se naselili v tem ozemlju iz nemških krajev; na že popolnoma ponemčene Slovence, ki sami sebe imenujejo Nemce in govorijo nemški, ter na Nemce drugega rodu, ki so se že rodili v raziskovanem ozemlju. Ta razred prebivalstva je brez dvoma ves za to, da ozemlje ostane v nemški Koroški.

2. Nemški Slovenci. To so oni, ki so v veliki meri plod šolskih razmer, ki so jih pod imenom »utrakvističnih« šol Nemci vpeljali in vzdrževali. Po teh šolah je trajal slovenski učni jezik samo del prvega leta, pozneje pa je bil učni jezik nemški. Nemško usmerjeni Slovenci spadajo večinoma v ta razred, ki je tudi gospodarsko tesno odvisen od Nemcev. V glavnem je to razred malih trgovcev, obrtnikov in onih kmetov in najemnikov, ki so odvisni od močnih tržnih središč, kot je na pr. Celovec.

3. Slovenci, ki so za koroško republiko. To so takšni, ki so politično že nekoliko bolj zreli in ki jih je močno prizadela politična in gospodarska propaganda Nemcev.

4. Koroški Slovenci. To so ni, ki bi radi ohranili enotnost vse dravske kotline, pa jim je potem vseeno, ali jo upravljajo Nemci ali Jugoslovani. Raziskovalna komisija jih je pravilno označila z imenom »mug-vumps« (samoglavnežje).

5. Jugoslovansko usmerjeni Slovenci. To so narodnostno prebujeni Slovenci, ki imajo svoje voditelje v duhovščini in v svojih županih, ki so si jih izvolili kljub vsemu nemškemu pritisku.

6. Kranjci (Kranjski Slovenci). To je po številu majhna skupina, podobna oni pod številko 1. a je v nacionalnem oziru najbolj zavedna. Večinoma so to priseljenci ali otroci priseljencev iz Kranjske, ki je trdno jugoslovanska.

(Dalje prihodnjič)

70 let likovne umetnosti na Koroškem

(OB JUBILEJNI RAZSTAVI V CELOVCU)

Petdesetletnica plebiscita v južnem delu Koroške je dala med drugim tudi povod za obsežno retrospektivno razstavo likovne umetnosti, ki je tokrat razporejena v dveh poslopijih, namreč v Umetniškem domu v Götheparku in v Deželni galeriji (Burggasse 8).

Oljno slikarstvo je našlo streho v Umetniškem domu. Izbor dobrnih devetdeset del podaja reprezentativen prerez slikarskega ustvarjanja na Koroškem, ki je v prvi polovici tega stoletja prineslo tej slikoviti deželi priimek „dežela slikarjev“. V resnici je bila Koroška v tem obdobju obdarjena z vrsto talentov — domačinov in tujcev, ki so se v deželi udomačili —, ki so znali pokrajino in ljudi podati v prepričljivi umetniški obliki. Predvsem velja to za „čajnsko šolo“, ki ji je temelje postavil čajnski rojak Sebastian Isepp, svoj višek pa je dosegla v delih F. Wiegeleta, tudi iz Čajne doma, ter iz Moravske priseljenega in udomačenega A. Koliga in Celovčana H. Boeckla.

Osnrednja tema glavne dvorane je družina. O Wiegeletovi „Družini Isepp“ iz leta 1927-28 upravičeno umetnostni kritiki pišejo dolge in globokoumne razprave, v katerih razčlenjajo in tolmačijo originalno kompozicijsko zamisel mojstra, vendar zajame gledalca predvsem svetla, živa barvitost, ista pestra naravna vedrina, ki prihaja do izraza tudi v žiljanski narodni noši. Ta barvna razigranost veje iz portreta gospe Tschebull. Same po sebi se ponujajo paralele k slovenskim impresionistom (Jakopič, Grohar), saj so se oboji oblikovali v tokovih takratne evropske umetnosti, predvsem pa dunajske secesije ob prelomu stoletja, ko je kozmopolitska podonavna metropola bila tudi eno izmed evropskih umetnostnih središč.

Motiv družine sta posvečeni še dve veliki platni A. Koliga in H. Boeckla. Kolig je po naravi temperamenten igralec (Avtoportret) in ta njegov temperament daje pečat njegovemu po barvnem tonu nekoliko temnejšemu slikarstvu. Njegova „Družina“ je v prvi vrsti odrska skupina, ki živi v drži in kretinji. Teji nasproti pa dosega Boecklova, tretja „Družina“ te razstave, dimenzije alegorije, ki v moderni izrazni formi navezuje na tradicije benečanskega renesančnega sakralnega slikarstva.

V teh treh znanih in priznanih delih je ponazorjena tematična sorodnost treh velikih mojstrov čajnske šole, obenem pa tudi njihova umetniška individualnost. Toda veliko razodetje te razstave je četrta „Družina“, namreč petdelni oltar „Sveta družina“ W. BERGA v eni izmed stranskih sob.

Berga bralci našega lista poznajo že iz številnih poročil in podob, ki so bile objavljene. Vendar velja prav ob tej jubilejni razstavi povedati še nekaj besed o njem. Rojen je bil v daljnem Porenju in šolal se je na nemških in avstrijskih univerzah. Svojo umetniško smer je našel v takrat vodilnem nemškem ekspresionizmu, v skupinah »Sinjega jezdeca« (Blauer Reiter) in »Mostu« (Brücke). Naveličan nemirnega velikomestnega življenja se je leta 1930 naselil na kmetiji pri Rutarju, na gorski ravnici blizu št. Vida v Podjuni, odkoder se odpira pogled na dravsko dolino, na Obir in naprej proti severu in zapadu. Tam je dolga leta kmetoval, saj je morala kmetija dajati kruh družini, v presledkih, ki jih dovoljuje v kmetijstvu tok letnih časov, pa je risal in slikal. Kmalu so ga poznali meštarji na sejmih, lektarji na cerkvenih praznikih, saj ni izpustil skoraj nobenega cerkvenega prošenja ali sejma. Neutrudno je bil na poti s svojim kolesom, z risarsko beležnico in svinčnikom v nahrbtniku. Južnokoroška pokrajina ga je pritegnila in njeno ljudstvo v svojih tisočeri obrazih je zbuvalo njegovo umetniško zanimanje, ki se je kmalu spremenilo v resnično zavzetost. Ko je prišel, je bil tujec, a postajal je tukaj vedno bolj domač in Berg je prišel v času, ko so bile še zaznavne posledice plebiscita, v času odmiranja starodavnih oblik življenja in vdiranja novega časa. Vprav to prelomno dobo, v kateri so še vidne umirjene, po ljudski tradiciji in preprosti, a globoki vernosti oblikovane življenjske navade starega rodu, obenem pa vse dalje prodira z novim rodом nemirni, v sebi še neizčiščeni novi čas, izpričuje Berg v svojih podobah. Posebno vrednost njegovi izpovedi podaja ostri pogled nekoga, ki je prišel od drugod, ki se pa je v »izvoljeno domovino«, kot Berg imenuje svoje koroško bivlišče, povsem vživel. Zato podaja Berg svoja doživljanja z zakoreninjeno zavzetostjo, a brez slehernega olepšavanja, brez slehernega stranskega namena, pa tudi brez folkloristične romantike. Ostrina njegovih lesorezov morda na prvi pogled

odbija tistega, ki bi v svojih rojakih želel videti samo dopadljivo, vendar ga po natančnejšem ogledovanju in razmisleku prepriča in pritegnejo. Prava lepota je namreč v pristni resničnosti, ali z drugimi besedami, le kar je res, je tudi lepo, pa bodisi to zala deklica ali pa stara sključena starica ali beden slepec, kajti v vsem je človek. Lep je prav tako bujen cvet kot tudi osipano drevo v jesenskem umiranju. Tako je Berg iz notranje nuje, iz volje k resnični umetniški odkritosrčnosti postal nehote a s polno zavestjo pričevalec pokrajine med Karavankami in Dravo in njenega slovenskega rodu.

To velja v polni meri za njegovo »Sveto družino«, ki je nastala leta 1933, a je šele letos prišla v javnost. Morala bi namreč biti razstavljena že leta 1935 v Kölnu, a so jo takratni nacistični oblastniki dali zapleniti in razstavo prepovedali, kajti totalitarni režim v Nemčiji je vzel v zakup tudi umetnost in zvezal roke umetnikom, ki se niso hoteli ukloniti njegovi volji. V središču Bergovega oltarja je Sveta družina. Podobe Marije, Jožefa in Jezuščka spominjajo po obliki na priproste lesene kipe po vaških cerkvah in podružnicah, vendar jim je slikar z močnimi barvami vdihnil lastno življenje. Naokoli so nanizani dogodki iz življenja svete družine, kot jih opisujejo evangeliji, a postavljeni so na koroška tla. Obrazi svete družine imajo koroške poteze in ona beži v Egipt preko koroških hribov. To delo, čigar usoda je bila dolga leta neznaná, bi zaslužilo, da najde končno svoj mir v kaki cerkvi na zemlji in med ljudmi, kjer je nastalo.

Med obilico drugih del se bomo ustavili le ob nekaterih, da tako vsaj nekoliko nakažemo bogastvo te razstave. A. Clementschitsch oživlja s svojo elegantno „Cestno sliko“ življenje v dvajsetih letih, po prvi svetovni vojni. Ta učenec „monakovske šole“, katere vpliv je segel tudi v sosednjo Slovenijo, je na Koroškem postal najznačilnejši predstavnik francoskega impresionizma. Z romantičnimi temnimi barvami daje Riederer svojim pokrajinam posebno občežje, značilno za pozno secesijo. Med številnimi učenci čajnske šole velja omeniti A. Mahringerja, ki je v bistvu ostal pri Wiegele-

tovi barvitosti, v črtah pa se že približuje abstrakciji, ne da bi se pri tem povsem ločil od predmeta. Svetlotemni kontrasti so značilni za A. Bauerja, čigar izraz je zelo močan v sakralnih delih (Pasijon). Z originalnim in svojevotnim portretom dr. Haselbacha se predstavi K. Schmidt. Najznačilnejši surrealist na Koroškem je G. Hoke, znan po svojih stenskih podobah na celovškem kolodvoru. Ta sporni umetnik z zelo močnim temperamentom teži k monumentalnosti, vendar se opazovalcu zaždi, da doseže najboljši učinek vprav na manjših ploskvah. Hoke razglablja v svojih delih o skrivnosti človekove biti.

Razpon razstave seže do najmodernejših abstraktnih smeri, ki danes prevladujejo pri mlajših umetnikih. Med njimi je nekaj talentov (Tschauko, Staudacher, Kraus, Kogelnik, Oman, Trost, Wukounig in drugi). Kot izrazno sredstvo uporabljajo razne vrste grafičnih tehnik. Njihova dela so razstavljena v Deželni galeriji (Burggasse 8). Poleg tega so zbrane tudi grafike, risbe, akvareli starejših slikarjev. Zbranega je mnogo zanimivega, poučnega in celo dokumentarnega materiala, vendar je razstava premalo pregledna, ker količina ubija kvaliteto. Katalog našteva 265 grafik, 34 kosov umetnostne obrti in 39 plastik. Dela kiparske umetnosti so — na srečo — dobila primerno mesto v prostornem arhivnem hodniku. Vpliv dunajske umetnostne akademije, predvsem Hanaka in Wotrube, prevladuje. Glavni material je les, kako bi naj na Koroškem bilo drugače! Bron in kamen se pojavita nekajkrat, tu pa tam kaka keramika, bakra sploh ni. Tukaj bi omenili le novoekspressionistična dela Ederja in monumentalne, že poudarjeno abstraktne lesne plastike Jaindra. Svojevotno originalna, čeprav ne monumentalna stvaritev, se nam zdi „Korngeist“ H. Gaisbauerja. Tudi pri plastikah seže razstava v naš čas, ko klasične („plemenite“) materiale izpodrivajo raznovrstni odpadki. Tako je H. Jeschofnig ustvaril „Napoleona“ iz železne pločevine, „Ameriko“ pa iz odpadkov avtomobilske pločevine. Ali bodo ta sodobna dela preživela svoj čas, je danes težko reči.

Južnokoroško panoramo k tej plastični pestrosti pa daje serija črnobelih lesorezov W. Berga. V njih zaživi plebiscitna pokrajina in njen rod. Ta dela niso numerirana in v katalogu tudi ne posamično našteva. Imajo pa oznake na listih samih. Na enega izmed njih, ki kaže dve kolesarici ob slovesu sredi polja, je mojster lastnorčno napisal slovensko: »Srečno!« a. l.

SLOVENCİ doma in po svetu

Novice iz Argentine

Nedavno je v Billinghamu v Argentini umrla Ivana Leskovec, pd. Bambičeva mama.

Rajna Bambičeva mama se je rodila 2. junija 1877 v Hotedrščici. Ze mlado dekletje je morala trdo delati. V zakonu so se ji rodili štiri otroci. Kmalu je morala sama skrbeti za vso družino. Dva sinova sta padla za časa okupacije.

Njeno življenje je potekalo v taboriščih Italije. Težko je bilo taboriščno življenje, a ga je vdano prenašala. Ko je prišla v Argentino, je zbolela na pljučih. Zadnji dnevi njenega življenja so se ji stekli točno na isti dan, ko je pred 25 leti zapustila svoj ljubljani dom.

V Villa Udaondu pri Buenos Airesu je umrla blaga slovenska žena Katarina Kalič, poročena Hudoravac. Pokojnica je bila doma iz Crnomlja. Rajno so pokopali na moronskem pokopališču.

Markova nedelja v Mendozii

Nedavno so imeli naši rojaki v Mendozii v Argentini svojo že tradicionalno Markovo nedeljo — dan slovenske pesmi. Prireditev je pokazala veliko ljubezen mendoških Slovencev do lepe pesmi.

Slovinci v Nemčiji

Za nekaj let so skušali Slovenci v Hamburgu uresničiti željo, da bi se vsaj kdaj pa kdaj zbrali in se pogovorili. V neki meri se je ta želja uresničila ob poroki Rafaela Šušteršiča in Marije Košnik. Za to srečanje je imel zaslugi Alojz Capuder.

Slovinci v tujini večkrat prosijo za zakrament sv. krsta. Gre tu za večje otroke in tudi odrasle, ker se doma ni opravilo to dejanje. Tako je bila v Nekarzelu sprejeta v Cerkev dvanaestletna Vesna Škerlak, ki je naslednji dan prejela tudi sveto obhajilo.

Glasba v Bariločah

V argentinskem mestu Bariloče delujeta dva slovenska zbora: Bariloški pevski zbor in Bariloški otroški zbor, ki ga vodi ga. Lučka Jermanova. Nedavno je kulturna direkcija v Chubutu povabila Bariloški otroški pevski zbor, da bi priredil koncert. Štirideset izbranih mladih grl je pod vodstvom Lučke Jermanove na celovečernem koncertu izvajalo skladbe starih mojstrov, v drugem delu koncerta pa podalo vrsto ameriških, zlasti pa argentinskih pesmi.

Kratke kulturne

NA ŠVEDSKEM RAZSTAVI
SLOVENSkih LIKOVNIKOV

V stockholmski galeriji »Svea« je te dni razstava del članov Društva slovenskih likovnih umetnikov. Razstavo so odprli 22. avgusta, odprta pa bo do 17. septembra. V galeriji se je predstavilo 17 slikarjev s po tremi deli, 15 grafikov s po 3—5 grafikami ter enajst kiparjev s po tremi plastikami. Razstava je naletela med stockholmsko kulturno javnostjo na lep odmev.

V BERLINU PRVA IZVEDBA
SLOVENSKE SKLADBE

Program letošnjih Berlinskih glasbenih delovnih dnevov (15.—25. septembra) nava-ja prvo izvedbo kompozicije za klarinet in tolkala ljubljanskega skladatelja Milana Stibilja. Izključno za to izvedbo so prireditelji na avtorjevo željo povabili v Berlin tudi slovenskega poustvarjalca klarinetista Igorja Karlina.

UMRL KIPAR
BENIAMINO BUFANO

V svojem studiju v San Franciscu je v 72. letu umrl za srčno kapjo znani kipar italijanskega rodu Beniamino Bufano. Bufano, popularno imenovan tudi Benny, je bil znan zlasti po velikanskih skulpturah, ki jih je bil ustvaril. Likovni kritiki so ga že pred časom primerjali z največjimi kiparji od klasične grške umetnosti naprej in tako je britanski kritik Roger Fry med drugim zapisal, da je Bufanovo največje delo velikanski kip sv. Frančiška v San Franciscu, ki da je najpomembnejše kiparsko delo, ustvarjeno v zadnjih stoletjih.

DROLČEV »SLOVENSki JEZIK«

Šolska knjiga iz Zagreba je te dni poslala na knjižni trg Slovenski jezik, učbenik za šole s hrvatsko-srbskim učnim jezikom. Stavil ga je Franjo Drolc, ki je bil nekaj let lektor za slovenski knjižni jezik na zagrebškem vseučilišču.

Posvetitev slovenske kapele v Washingtonu

V sporazumu z vodstvom ameriškega narodnega svetišča Brezmadežnega spočetja v Washingtonu odbor Sklada za slovensko kapelo obvešča, da bo spominska slovenska kapela, posvečena Mariji Pomagaj z Brezij, dograjena verjetno še pred koncem letošnjega leta, najkasneje pa na začetku prihodnjega leta. Slovesna posvetitev kapele, v spomin na dvanaest sto let krščanske vere in kulture Slovencev, se bo vršila v dneh od 13. do 15. avgusta 1971, na praznik Marijinega vnebovzvetja.

Upamo, da bo to zgodnje oznanilo omogočilo, da se bo te svetovne počastitve slov. krščanskega izročila, ki bo simbolizirano v spominski slovenski kapeli v ameriškem na-

rodnem svetišču v Washingtonu, poleg ameriških Slovencev udeležilo tudi večje število romarjev iz domačih slovenskih dežel in drugih delov sveta.

Podrobnejša obvestila o programu in organizaciji posvetitvenih slovesnosti ter navodila glede prijavi in priprav za udeležbo bodo sledila.

V Clevelandu, Ohio, 2. avgusta 1970.

Za odbor Sklada za slovensko kapelo:

Antonija Turek,

predsednica Slov. ženske zveze v Ameriki

Jožef J. Nemanich,

predsednik Ameriške slov. katol. jednote

Robert Stolz je slavil 90-letnico

Priznanje »kralju operete« na Dunaju

Čeprav sam, po njegovih izjavah, ne ve natančno, katerega leta je bil rojen, pa tudi rojstne letnice se v raznih leksikonih ne ujemajo, saj gre do osem let narazen, je glasbeni svet slavil 25. avgusta 90. obletnico operetnega komponista prof. Roberta Stolza.

V Gradcu rojeni »Pradunajčan« je v devetdesetih letih svojega življenja komponiral nad petdeset operet, brez števila revij, popevk, šansonov, koračnic, valčkov in glasbenih oprem za šestdeset filmov. Še danes Robert Stolz neutrudno dela, sem in tam nastopa tudi kot dirigent svojih stvaritev. Za svoj rojstni dan je bil v središču številnih priznanj in počaščenj. Tako je dobil pred kratkim najvišje priznanje, ki ga podeljuje Dunaj: komponist Robert Stolz je postal častni meščan avstrijskega glavnega mesta.

Dunajski župan Marek je v svojem govoru med drugim dejal tudi, da imajo Robert Stolz in njegove pesmi veliko skupnega: »Skladatelj in njegove melodije žive med nami.«

»Moja glasbena nadarjenost mi je naložila veliko odgovornost,« je rekel Robert Stolz. »Izpolnil sem jo tako, da sem dolga desetletja neumorno delal. Prepričan sem, da sem Dunaju in dunajski glasbi pridobil srca milijonov ljudi. Želim si le to, da bi še nekaj časa lahko delal tako kot doslej.«

Robert Stolz, ki je postal glasbeni idol štirih generacij, je več kot enkrat dokazal tudi svoj politični pogum in pripravljenost pomagati tistim, ki so pomoči potrebni. Po letu 1938 je iz Avstrije tihotapil ljudi, ki so jih preganjali iz rasističnih ali političnih razlogov, in je kasneje tudi sam odpotoval v nekajletno prostovoljno izgnanstvo v Združene države Amerike. V istem času je »New York Times« zapisal: Avstrija v ZDA sicer nima veleposlanika, ima pa poslanika dunajske glasbe — Roberta Stolza.«

Svetovno znani skladatelj je peti živeči častni meščan Dunaja. Preostali štiri so predsednik Franc Jonas, dunajski župan Bruno Marek, kardinal Franc König in slikar Oskar Kokoschka.

LEDINCE — PEČNICA

Spet smo enkrat doživeli, kako blizu sta v življenju veselje in žalost ali rojstvo in smrt. Komaj smo izrekli čestitke Ravšovi mami in ateju, ko sta postala dedej in babica, ko so njih hčerke v kratkem presledku povile fantka in deklico; prav tako tudi Tratnikovi gospodinji, ko je povila četrtega otroka, malega Marka. Komaj pa so dobili ti mali farani zakrament sv. krsta, je Bog že poklical tri druge farane: g. J. Rata iz Malenc, g. J. Draboseniga iz Sp. Borovelj in gospo Katarino Resman, doma v Ledincih pri Tratniku. Teta Kati, kot smo jo vsi klicali, je dopolnila visoko starost 84 let. Po poklicu je bila kuharica in je največji del svojega življenja stregla drugim, v Celovcu, v Ljubljani in na Dunaju. Vrnila se je šele nazaj v Ledince, ko so njenega brata izselili v Nemčijo in je njena mati, Tratnikova babica, težko obbolela, da ji je stregla in ji pomagala v težkih dneh. Od tistega časa je živela skromno in ponižno v kajži ter rada pomagala vsakomur, kolikor je bilo v njenih močeh. Posebno rada pa je vse svoje dni imela otroke ter jim neutrudljivo pela pesmice in pripovedovala pravljice. Prav tako je bila tudi zgledna faranka, ki ni zamudila nedeljske službe božje in stanovske nedelje in se tudi med tednom ni bala poti iz Ledince v pečniško farno cerkev. Zvesto je prebivala teden za tednom Nedeljo, Naš tednik in ob koncu leta Mohorjeve knjige. Bila pa je vsa leta članica Živega rožnega venca in tako morda ni slučaj, da jo je Bog poklical ravno na Malo gospojnico po kratki, težki boleznii v večno domovino. V četrtek, 10. septembra, smo rajno Tratnikovo Katrijo spremili v lepem številu na farno pokopališče. Cerkevni pevci so zvesti faranki zapeli v slovo na domu in ob odprtjem grobu. Župnik Markic se ji je lepo zahvalil za njeno zgledno življenje. Naj počiva v miru!

TINJE

(Pevski tečaj za tržaške pevce)

Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu je letos priredila za svoje pevce teden počitnic v avgustu, združenih s kratkimi predavanji in praktičnimi vajami. Pevci so prebili svoje koristne počitnice v Tinjah. Udeleženci tega kratkega tečaja so prebivali v Katoliškem domu prosvete; to je zelo skrbno urejen dom nad vasjo z lepim dvoriščem, lepo jedilnico in študijsko sobo, prijetnimi spalnicami in lepim razgledom na Dravo, na polja, na gničevje in na Karavanke.

Počitnic na Koroškem se je udeležilo preko 60 pevcev skoraj iz vseh krajev na Tržaškem. Polovico dneva so organizatorji namenili študiju, drugo polovico pa razvedrilu. Študijski del je obsegal predavanja o vlogi glasbe oziroma petja v današnji liturgiji, o glasbeni teoriji, ritmiki in metriki, o vokalni tehniki ter praktične pevske vaje z učenjem po značilni različnih pesmi: ene renesančne, ene slovenske nabožne in dveh slovenskih umetnih. Poleg tržaških predavateljev je na seminarju govoril tudi naš koroški rojak prof. Silvo Mihelič.

Ostala polovica dneva je bila namenjena skupnim izletom. Obiskali so Djekše in šli na Peco. V Klopinskem jezeru pa so se kopali. Obiskali so tudi grob svete Heme v Krki, nato še knežji kamen na Gosposvetem polju in samo Gospo Sveto.

Ob koncu tega počitniškega seminarja je mogoče z zadovoljstvom ugotoviti, da je popolnoma uspel tako s študijske kot družabne plati.

BAJTISE

(Naš starosta je umrl)

Zapustil nas je za vselej naš najstarejši mož Vincenc Perč, splošno imenovan »Cena«. Rojen je bil na Spodnjem Obirskem pri Železni Kapli, mlad je prišel na Bajtiše, se oženil, s pridnimi rokami ob težkem delu kot gozdni delavec preživljal svojo družino, pa je bil trdne narave in je dosegel starost 90 in pol let. Zadnja leta ja samotaril kot prevzičkar na Barantavčevem, družbo mu je delal zvesti psiček, skrbna gospodinja Ela pa jima je nosila opoldne kosilo. V sredo, 26. avgusta, smo ga položili v grob njegove, pred 38. leti umrle žene Magdalene. Blagor mu, ki se spočije...

Prenovitev naše ljubke cerkve polagoma napreduje. Zunaj in znotraj jo je lepo pobelil naš pleskarski mojster Hanzej Ogris, pomalem dobi še oltar in nove klopi.

KLUB SLOVENSkih ŠTUDENTOV — POČITNIŠKI SEMINAR:

„Naša narodna situacija niti počenega groša ni vredna...“

...smo slišali letos na seminarju Kluba slovenskih študentov. Tako je med drugim referent Mirko Messner dejal v svojem referatu ter opozarjal na razne nevarnosti in nedostatke v našem narodno-političnem gibanju. M. Messner meni, da kot podvrženci avtoritete, kot vsak avtoritarni človek storimo delo, bodisi še tako neumno, nesmiselno in odvečno. Naša narodna zavest bazira po Messnerju v edipovski situaciji ali drugače rečeno: mati je postala v svoji današnji funkciji mit ali princip in ne več človek, predstave o njej se vežejo s predstavami o narodu; zato je naša narodna zavest regresivna in ta zavest gre vstrel z antiseksualnimi pogledi na svet in življenje. V kratkih besedah rečeno, vzrok, da naša narodna situacija »niti počenega groša ni vredna«, je po referentovem mnenju »avtoritarno fiksiran« in »seksualno zatiran« družbeni sistem, ki mu je podvržena slovenska manjšina na Koroškem.

Toda slišali smo le tudi nekaj besed, realnih, kritičnih, vsaj stvarnih in te iz ust Štefana Pinterja, ki je razpravljal o »Nacionalnosti in narodni zavesti« in ki je v prvi vrsti raziskaval vzroke današnjega slatentnega fašizma« in pri tem ugotavljal, da so na žalost vzroki za tak fašizem še v naprej dani. Obveljavlja se v totalitarno ali hierarhično strukturiranih družbah, samo da je način, kakršen se nam danes predstavlja veliko subtilnejši kot nekdanj. Taka družba projicira agresije na cele skupine, ki se za določenimi kriteriji razlikujejo od nje. Eden najodločilnejših faktorjev je vzgoja, ki je pogojena po preteklosti in po ustroju družbe. Drugo pa so vzroki množičnega potujčevanja in manjvrednostnega kompleksa, ki jih je treba iskati predvsem na socialnem področju. Med drugim je referent opozoril na naše značilne slabosti, kot je to naše tradicionalno pojmovanje kulture, ki razvojno stagnira. Resen poziv za nas je danes situacija slovenskega kmeta sploh, neizbežno je zaradi posledic deagravizacije prisiljen, da se vdruži v delavsko okolje. Tako se pa le poveča gospodarski pritisk ter mu odvzame še regionalno narodno zavest. Ena gotovo najbolj bolečih točk je družbena odtujitev, kjer nam po Pinterjevem mnenju skorajda ne gre za človeka, tudi ne več za Slovenca, ampak za korist ideologije.

V petek zvečer je pod naslovom »50 let tolerance« Teodor Kr. Domej pripravil

BODITE ČLANI IN PODPIRAJTE SLOVENSKE FILMSKE KLUB

tekste iz dnevnega časopisja in drugih publikacij zadnjih 50 let. Iz teh odlomkov je bilo mogoče razbrati, da je Slovenec na Koroškem bil tisti, ki so mu veliko obljubljali (pred plebiscitom), po plebiscitu pa odvzeli možnost prej zagotovljenega nemošenega razvoja, s tem da so ga še dalje tlačili. Tudi v poznejšem času ni manjkalo zločinskih dejanj: strahotno postopanje s Slovenci za časa »rajha«. Kakšni so vidni sadovi v slavnostnih govorih tako pogosto omenjene tolerance po drugi svetovni vojni? Likvidacija obveznega dvojezičnega šolstva, trganje slovenskih napisov, mazanje portalov z različnimi koroškonacističnimi parolami, dinamit itd. itd.

Toda nekoliko drugačna slika se nam prikaže iz referatov Mirka Messnerja in Vinka Wieserja, ki oba v bistvu vidita fundamentalni moment tako »zafurane« manjšinske politike v »avtoritarno fiksiranem« in »spolno zatiranem« koroškem Slovencu. Oba poudarjata, kako visoki so ideali svobodne spolnosti. Da je človek skorajda zgolj čutno bitje, ki ga vodijo kakor živali nagoni, prikaže M. Messner. Nadalje razpravlja o »kapitalističnem ustroju družbe« in njenem principu uspešnosti; vse svoje korenine ima v avtoritarnem ustroju družbe, ki je menda tudi samo mogoča v kapitalističnih državah. V drugem delu svojega referata je M. Messner sprva napeljal nastanek narodne zavesti na že omenjeno edipovski situaciji v otroški dobi — otrok namreč sprejme domovinski in narodni v bistvu kakor materinski in družinski čut. Narodnost se ohrani v odraslem človeku v infantilno-primitivni obliki in se ne razvije v racionalno zavest, nastane potemtakem regresivna narodna zavest, ki se ne

zna udejaniti v tej družbi. Taka zavest defomira duševnost pod vplivom »hlapčevske ideologije«. In spet na drugem mestu preide M. Messner na »antiseksualno nastrojeno Cerkev« in »profitarsko družbo«, kar ponovno potrdi njegovo stališče do svobodno-seksualnega izžvljanja, ki obeta v oblikovanju brez-avtoritarne družbe najboljše pogoje za življenje.

Nadaljnje citiranje niti nima več pomena, vsaj je iz teh vrst razvidno, da te teze, mogoče jih imajo nekateri za revolucionarne, stremijo le za samovoljo, ki utesni druge in ni pogojena z nobeno odgovornostjo. Ali si mogoče lahko mislimo družbo brez osnovnih pogojev-zakona in postave, brez npravstvenega zakona? Kakšna naj bo družba, v kateri biološka moč ne nadomešča človeškega instinkta? Ali sploh more človek uvrstiti svoj spolni nagon, ne da bi ga postavil v zvezo z vrednotami in ideali? Ne, zgolj biološke narave človek ni, spolna svoboda je zadovoljitev nagona iz golega egoizma, ki zlorabi drugega za lastni interes, za nesocialno dejanje. Ali je mogoče naključje, da je kulturno propadanje narodov bilo vedno povezano s seksualno podivjanostjo.

Tudi vsako zanikanje avtoritete položaja ne more zboljšati situacije, kvečjemu nasprotno. Že zakon sam je podvržen avtoriteti, garanciji za nepopačenost norme, na katero je vezana avtoriteta sama. Nikakor pa ni rečeno, da je danes praktcirana avtoriteta kakor tudi seksualna vzgoja v vsakem oziru pravilna. Toda totalna nega-

cija enega in drugega ne vodi k boljšemu, v konkretnem primeru vodi narodno manjšino na rob narodnega propada.

Opazovalci na Koroškem so se iskreno veselili, da se tudi mlajša generacija dunajskih študentov začena resno baviti s perečimi problemi slovenske narodne skupnosti na Koroškem — toda potek seminarja je v glavnem razočaral in je le deloma odgovarjal dobro zasnovanemu programu. Položaj narodne manjšine je pač vendar bolj kompleksen, kot si to predstavljata ta ali oni mladi duh, ki je napojen z »novimi pogledi«. Če se mladi že oponašajo s tem, da so v svojem mišljenju bolj samostojni in kritični — in se tudi svobodno smejo izražati, odkar so se sprostili avtoritarnih oklepov raznih zavodov — potem upravičeno pričakujemo, da bodo kritični do vseh, ki skušajo vplivati nanje. Vedno slišimo, da se mladina upira frazam, manipulaciji, avtoritarnim strukturam. S polnim glasom zavpujemo: prav ima! Toda kdor bo prebiral obsežni elaborat nekega referenta na zadnjem klubskem seminarju, bo v njem našel od fraz do nekritično priznanih avtoritet vsega v obilici. Pogrešamo doslednost!

Klavrne predstave o kor. problematiki, brezpomembne in neuspešne diskusije, prvotno velika zavzetost, a nato boječji molk za izpeljavo konkretnih akcij — to so značilnosti — kakor M. Messnerjeva teza: osvobodimo seksualnost in zavrzimo avtoriteto in beseda bo resnica postala: »Naša narodna situacija niti...«

Vabilo za obisk Tržiča v znamenju 650-letnice

Letos je minil naš tržiški praznik, prvi teden v avgustu v znamenju 650-letnice nastanka kraja in obenem tudi kovaštva. Obsežnemu kulturnemu sporedu je dala svoj poseben poudarek uprizoritev koroške ljudske igre »Miklova Zala« ob poznih večernih urah na griču pri cerkvi sv. Jožefa.

Tržič leži ob stari ljubeljski cesti, ki je že za časa Rimljanov povezovala Emono in Virunum. Prvotna tovarniška pot preko Ljubelja 1370 m, je bila v 16. in 18. stol. izgrajena kot prevozna cesta, po kateri se je do začetka 20. stoletja razvil živahen promet, ki je vplival tudi na gospodarske in kulturne prilike Tržiča.

Najstarejše listine govore, da je stal ob ljubeljski poti, na južni strani Ljubelja (Monte Leybel) mali ljubeljski trg, (forum Lubellino). Kdaj je bil ta trg porušen in zakaj, se točno ne ve. Mnogi domnevajo, da ga je zasul zemeljski plaz ob potresu leta 1348. Prebivalci, verjetno kovači, so se izselili, nekaj menda v Borovlje, večina pa nižje v dolino ob sotočju Bistrice in Mošenika. Tako se je to novo naselje imenovalo »Oppidum novum« Neumarkt in se

Fotografsko tekmovanje v Minimundusu

Pri jubilejnim fotografskim tekmovanju je prejel 3. nagrado tudi Siegfried Schlager (na sliki vidimo graški stolp z uro) iz Triebna na Štajerskem.

v neki listini iz l. 1320 prvokrat omenja glede prodaje neke hiše. To letnico so vzeli letos kot podlago praznovanja jubileja nastanka sedanjega Tržiča.

Domneva se, da so prve hiše nastale pod današnjim gradom in pod župno cerkvijo, ter da je bilo že v trinajstem stoletju, kar trdi Valvasor, nekaj fužin ob sotočju Bistrice in Mošenika, za kar pa seveda manjka pisanih dokazov.

Poleg najstarejše obrtne panoge, kovaštva, se je v Tržiču že zgodaj razvilo usnjarstvo. Valvasor omenja že v 17. stol., da v Tržiču izdelujejo lepo rdeče in črno barvano »kordovan«-usnje iz ovčjih in kozjih kož, ter da ga izvažajo v Italijo in Rimsko-nemško cesarstvo. V Tržiču je nastalo še več obrtnih panog, tako nogavičarska, barvarska in tkalska. Najštevilnejša med njimi pa je bila čevljarska, zlasti v 19. in začetku 20. stoletja do 2. svetovne vojne.

Proti koncu 19. stoletja se je ustanovila v Tržiču tudi industrija. L. 1874 je začela obratovati prva čevljarska tovarna na slovenskem ozemlju. Za njo bombažna predilnica in tkalnica, tovarna čevljev Goecken, dalje tovarna lepenke, lesna industrija, fužine usnjarne itd. Leta 1903 je začel s industrijsko proizvodnjo čevljev slovenski industrialec Peter Kozina, sedaj »Pe-ko«.

Tržič sta zadela v tej dobi tudi dva velika požara, l. 1689, še večji pa l. 1811 (oglejte si Langusovo sliko v župni cerkvi, stranski oltar sv. Florijana) od tedaj in do okupacije 1941 je bil za Tržič dela prost dan s sv. mašo in procesijo. Praznik je zaobljubljen, sicer krajevne značaja in se danes cerkveni obredi izvršujejo zvečer.

Zaradi velike obrtno-industrijske dejavnosti je v Tržiču bolj prevladoval vpliv severnih, kot pa južnih sosedov. Govorilo se je sicer slovensko, vendar pa je bilo staremu tržičkemu narečju primešanih veliko popačenih nemških besed, kar pa je danes vsled velike doselitve delavnih ljudi od drugod že povsem izginilo.

O Tržiču bi se dalo še veliko napisati, toda prostor nam morda ne bi dopuščal. Napisani skromni, morda le najvažnejši podatki, naj bodo Korošcem le v spodbudo za čim tesnejšo povezavo. Tako tudi stiki med starimi in današnjimi Tržičani obstajajo skorje več kot pol tisočletja. Zato vas Korošce, kot najbližje sosede onstran meje, vabimo na ogled našega mesta in njegovih znamenitosti, npr. že omenjenih slik v župni cerkvi, zbirke v muzeju itd., kakor tudi prireditve ob priliki vsakoletnega tržiškega praznika in tradicionalne čevljarske nedelje. Dobrodošli — Na svidenje!

Andrej Tišler

Znanstveno srečanje v Dragi

V soboto, 5. in v nedeljo, 6. septembra so bili v Dragi že peti študijski dnevi. Organiziralo jih je Društvo slovenskih izobražencev iz Trsta. Predsednik društva profesor Jože Peterlin je v pozdravnem nagovoru poudaril misel, da so sicer med udeleženci različni pogledi in nazori, da pa dobro naroda zahteva, da najdemo potrebno sodelovanje.

Med prisotnimi je bil med drugimi tudi deželni poslanec Slovenske skupnosti doktor Drago Štoka.

Prvo predavanje je imel sociolog dr. Jože Goričar z ljubljanske univerze. V svojem predavanju o socialni preobrazbi slovenske družbe je govoril o odhajanju Slo-

nik »Mostu« iz Trsta. Sledila je živahna diskusija.

V nedeljo je na kraju zborovanja daroval sv. mašo pomožni škof ljubljanske nadškofije dr. Stanko Lenič. Med mašo je izobražencem podal duhovno misel, v kateri je med drugim naglasil Kristusov nauk o bratstvu vseh ljudi. Istega dne je govoril najprej prof. Tomaž Pavšič, sourednik revije »Kaplje« iz Idrije, o kulturni povezanosti Slovencev, ki živimo v zamejstvu, z matično domovino in obratno. Navedel je več nedostatkov, ki še vedno omejuje povezovanje zavirajo. Nato je govoril doktor Emidij Susič, zunanji sodelavec Inštituta za mednarodno sociologijo v Gorici, o mednarodni povezanosti. Dr. Susič je podal mnogo zanimivih podatkov ter je študijsko osvetlil nekatere sociološke raziskave, ki jih omenjeni inštitut izvaja. Tudi po teh dveh predavanjih se je razvila krajša debata.

V nedeljo popoldne je najprej predaval dekan bogoslovne fakultete v Ljubljani prof. dr. Maks Miklavčič o etičnem potencialu in stiski malih narodov pri sodobnem razvoju enotnega človeške družbe. Koreferat o problematiki narodnih manjšin nasplošno in posebej o naši narodni skupnosti v zamejstvu je imel dr. Matej Poštovan, ki je v strnjem, a v jasnem filozofsko-pravnem slogu podal več zanimivih tez o omenjeni problematiki. Zaključno predavanje o zaprtosti in odprtosti sodobne slovenske kulture je imel prof. Edvard Kocbek. Znani slovenski ideolog krščanskega socializma je z njemu lastnim briljantnim slogom prikazal slovenskega človeka v potrošniški družbi in njegovo razočaranje nad marksizmom in krščanstvom oziroma nekaterimi njegovimi predstavniki. Koreferat k temu predavanju je imel pisatelj Lev Detela z Dunaja. V debato je nato poseglo več poslušalcev. (Iz Kat. glasa)

OBJAVA

Pevci in pevke iz Celovca in okolice, ki bi želeli sodelovati pri radijskem zboru in se še niso prijavili, naj pridejo osebno na razgovor, ki bo v soboto dne, 19. septembra 1970, ob 16. uri, popoldne v poslopju Radia Celovec, oddelek za Slovence, Sponheimer Str. 13.

vencev na delo v tujino, o problemih delitve dohodka, o porazdelitvi moči odločanja v podjetjih in o potrošniški miselnosti, ki se je na Slovenskem tako razbohotila. Koreferat k omenjenemu predavanju je imel prof. Maks Šah, ki je prikazal socialne spremembe Slovencev v zamejstvu, predvsem na Tržaškem.

Drugo predavanje je imel pesnik in urednik »Sodobnosti« Ciril Zlobec, ki je razčlenil današnjo slovensko idejno kulturno stvarnost. Koreferat k temu predavanju je imel dr. Vladimir Vremec, odgovorni ured-

CIRKUS STARE TRADICIJE MED NAMI:

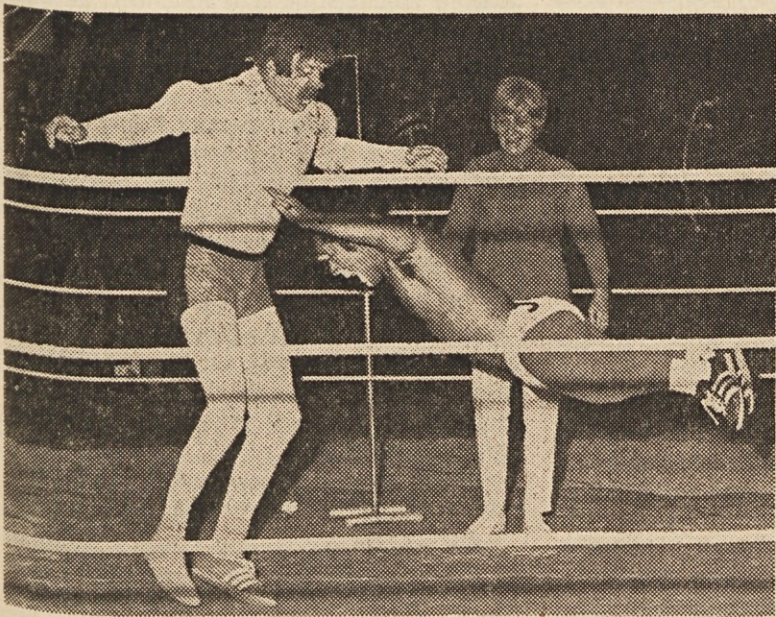
Dvojni, „Cirkus Busch-Roland“ v Celovcu

Po gostovanju v Lienzu in Beljaku je prispel danes v četrtek v Celovec dvojni »Cirkus Busch-Roland«, ki bo priredil prvo slavnostno predstavo, ob 19.30 na sejmskem prostoru. Oba cirkuska vlaka skupaj sta dolga dva kilometra. To je tudi razlog, da nastajajo v mnogih mestih pri gostovanju tega velikega cirkusa za železniško osebje tehnične težave.

»Cirkus Busch« iz Berlina in »Cirkus Roland« iz Bremna, slavita, prvi 80-letnico, drugi 20-letnico obstoja, in potujeta s preko sto modernimi, novimi vozmi, med njimi so posebna vozila, kot na primer transportni voz s kopalnim bazenom, ki vsebuje 10 tisoč litrov vode in v katerem prebiva »Juba«, edini jezdni nilski konj na svetu. Redkost je tudi več stotov težka opica-orangutan, po imenu »Abu«, edini samec

Vatuzi, z izredno velikimi rogovi, katere uporabljajo domačini kot posode za pitje, južnoameriške lame, kavkaški medvedi, dve gorili, nekaj opic gibbonov, južnoameriški srebrni levi, ki jih poznamo bolj pod imenom »puma«, nevarni panterji in poln hlev plemenitih konj.

Moderni cirkuski šotor, katerega štirje jambori nosijo kupolo in lahko v vsaki predstavi sprejme 3000 gledalcev, ima samo eno veliko manežo, ki je dobro vidna z vsakega sedeža. Cirkus ima nad ducat rokodelskih delavnic. Posebni ogrevalniki skrbijo za prijetno toploto, tudi v najhladnejših dneh. Lastna elektrarna, ki daje luč 10.000 žarnicam in številnim žarometom, bi zadostovala veliki občini do 10.000 prebivalcev. 27 različnih davkov in socialnih dajatev plačuje to cirkusko podjetje, kate-

Borišče je pripravljeno za cirkusko scenerijo modernih gladiatorjev »primi kakor moreš« ali kratko »catch«. Boj med vikinjskim velikanom »Nicijem« in palčkom »Jo-Jom«. Humorja je pri tej točki na pretek.

te vrste; živi v posebnem ogrevačem vozu. V cirkusu je nastavljenih sto artistov iz vseh delov sveta.

Rolandov živalski vrt na kolesih, tako imenovana »Noetova barka«, daje streho več kot sto živalim: krasni kraljevi tigri, velikanjski in izredno pametni indijski sloni, sibirski čreda kamel, sveti biki, pasme

rega dnevni stroški znašajo nad 80.000 šilingov.

160 MINUT CIRKUŠKEGA ČARA

Pravljčni cirkuski svet: nič na svetu ne more nadomestiti čara pristne maneže s svojim nepopisnim »nekaj« in s svojim napetim ozračjem. Dih eksotičnega in daljnega sveta ti ne more pričarati v sobo nobe-

Spoštovana učiteljica! Spoštovani učitelj!

Ob začetku šolskega leta boste rabili knjige za pouk slovenščine in tudi v vseh ostalih predmetih.

Na razpolago imamo sledeče knjige:

Naša začetnica	šil. 45.—
Mojca bere	šil. 12.—
Slovarje,	

Langenscheidt (žepna izdaja)	šil. 35.50
Tomšičev slovensko-nemški	šil. 90.—
Tomšičev nemško-slovenski	šil. 85.—

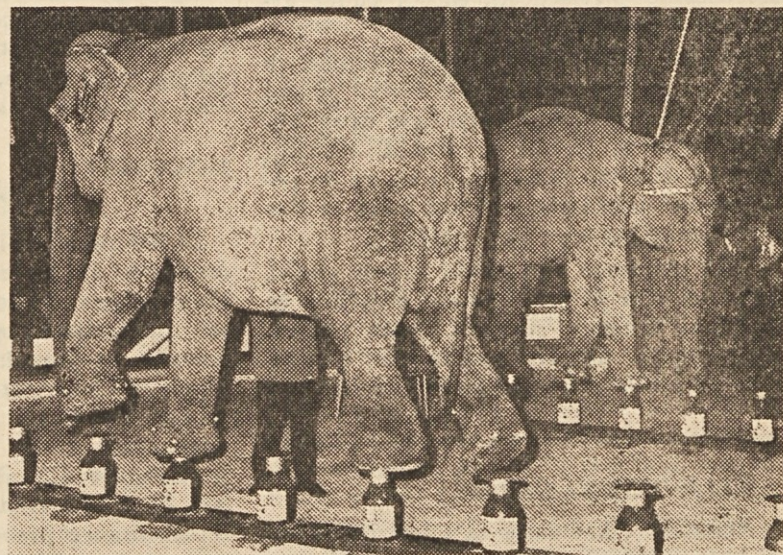
Mladina poje, I. del	šil. 16.—
----------------------	-----------

Priporočamo se tudi za nakup nemških učbenikov. Pri večjih naročilih vam preskrbimo knjige v štirih dneh. Prodajamo tudi vse šolske potreščine!

Vaša naročila sprejemamo ustno ali pismeno na naslov

MOHORJEVA KNJIGARNA — TRGOVINA

10. Oktober StraÙe 27
9020 Klagenfurt

Sloni Jenny, Piccolo in Badra tekajo na steklenicah, kegljajo, pišejo na pisalnem stroju, strežejo odjemalcem v salonu za britje in plešejo twist.

na televizijska oddaja. Treba je samo sedeti pod visoko cirkusko kupolo, pa doživljaš to, kar je že v davnih časih (n. pr. v rimski dobi), navduševalo množice: cirkuske igre.

Od danes zvečer bosta prirejala severnonemški »Cirkus Roland« in »Cirkus Busch« svoj impozantni program v 20 prizorih pod naslovom »Cirkuske sanje 70«.

V tem veselem, zabavnem in napetem cirkuskem programu se kosajo med seboj bengalski tigri, kegljajoči in plešoči sloni, šegavi šimpanzi, letéči artisti s svojim »salto mortale« (nam znani že iz televizije), krasni plemenski konji, nastopajoči klovni izrabljajo s svojo norčavostjo mnogo smeha razgretemu občinstvu in še mnogo drugih senzacionalnih točk artistov in akrobatov.

Zraven tega je še prava svetovna atrakcija: dresirani nilski konj »Juba« bo prikazal svoje naučene spretnosti. Na koncu ne smemo še pozabiti prijetno glasbo madžarskega orkestra iz Budimpešte, ki skrbi za spremljavo posameznih točk.

Povsod, kjer nastopata oba slovita cirkusa s svojim jubilejnim programom, navdušujeta občinstvo. Aplavzi gledalcev veljajo enako sijajnim storilnostim artistov in akrobatov kot tudi nepozabnim dresurnim točkam živali.

V Celovcu gostujeta cirkusa Busch in Roland od četrta, 17. do ponedeljka, 21. septembra. Dnevno prirejata dve predstavi, in sicer, ob 15. uri popoldne in ob 19.30 zvečer. Danes v četrtek je samo ena predstava, ob 19.30. B. L.

ZANIMIVOSTI PO SVETU PO SVETU PO SVETU PO SVETU PO SVETU

AVSTRIJSKA POSTOJNA

Nekaj kilometrov severno od Gradca je pri kraju Peggau največja avstrijska podzemeljska jama, imenovana Lurgrotte. Leta 1897 odkrita jama s številnimi kapniki je dolga pet kilometrov, ki jih je mogoče prehoditi v treh urah. Prva in zadnja tretjina poti sta razsvetljeni z električno lučjo, srednji del poti pa razsvetljujejo s karbidnimi svetilkami.

DELI SOVJETSKEGA SATELITA

Poveljstvo ameriškega letalstva je sporočilo, da sta v ameriških zveznih državah Oklahoma in Kansas padla iz vesolja dva kosa kovine. Domnevajo, da sta to dela sovjetskega satelita »kosmos 316«, ki ga je Sovjetska zveza izstrelila v vesolje 23. decembra lani. Če bodo ugotovili, da gre res za dela sovjetskega satelita, ju bodo izročili Sovjetski zvezi.

Sporočilo poveljstva ameriškega letalstva pravi, da je kovinski kos, ki je padel v bližino mesta Pratt v Kansasu, težak približno 68 kilogramov, tisti kos, ki je padel v bližini kraja Be Er v Oklahomi, pa tehta približno 108 kilogramov. Ta nenavaden obisk iz vesolja ni povzročil nobenih človeških žrtev ali škode.

ŠVICA DELOMA UKINILA BANČNO TAJNOST

Švica bo v sodelovanju z ameriškimi oblastmi pri zasledovanju hudodelstev v primerih organiziranih zločinov odpravila bančno tajnost in izdala tudi prisilne ukre-

pe. Osnutek zadevnega dogovora o pravni pomoči je že bil izdan. Po njem bo Švica dajala pravno pomoč ameriškim oblastem tudi pri davčnih prevarah proti znanim članom mafije, če bodo podani utemeljeni obeti, da bodo s tem zadeli »življenjski živec« te hudodelske organizacije. V tem primeru ne bo več varen niti denar mafijcev na brezimnih švicarskih tekočih računih. Dogovor pa ne zadeva davčnih prestopkov, ki po švicarskem pravu ne padejo pod kazenski zakon kot je na primer navadna davčna utaja.

MULATKA S TUJIM SRCEM

Južnoafriška mulatka (mešanka belca in črnca) Dorothy Fischer, edina, ki živi s tujim srcem v Južni Afriki, je praznovala 39. rojstni dan.

Svečanost so pripravili v bolnišnici Groote Schuur, kjer je prof. Christian Barnard aprila lani z zapleteno operacijo vsadil Dorothy novo srce.

Pred več tedni so se pojavile komplikacije, sedaj pa zdravniki pravijo, da je Dorothy na dobri poti, da bo ozdravela.

BEJRUT ZAPRT ZA ZRAČNE GUSARJE

Libanonski minister je sporočil, da bo mednarodno letališče v Bejrutu prepovedalo pristajanje ugrabljenim letalom, razen takrat, kadar bo resnična nevarnost za življenje potnikov.

Udo Jürgens pride v Celovec

V okviru svoje turneje po Avstriji, bo prišel Udo Jürgens, najuspešnejši nemško-govoreči popevkar, tudi v Celovec. Koncert bo priredil 25. oktobra. Ker je zanj vsaka dvorana in hala premajhna, da bi mogla sprejeti vso tisto množico mladine, ki obožuje Udo Jürgensa, si je priredil izmisli pametno idejo: koncert bo priredil v letalskem hangarju celovškega letališča. Hangar bo lahko sprejel 3500 do 4000 sedežev. To bo prvi koncert pop-glasbe na svetu na takem prostoru.

Slavni avstrijski popevkar bo na tem koncertu pel svoj najuspešnejši repertoar, »Udo 70«, ki ga je letos izvajal v 222 nemških mestih.

Od vznesenosti, ki jo Udo vnaša v dekliška srca, živi njegova slava, od blaženega miru, ki ga zna po vznemirjenosti vedno tako mojstrsko pričarati, pa živi njegov sloves.

Ni dvoma: Udo Jürgens je fenomen skrivnostne privlačnosti, moški čudež avstrijske narodnosti.

Po neki anketi med devetnajstletniki je med najpopularnejšimi sodobniki pristal kar na drugem mestu — po neki drugi anketi, ki so jo izvedli v Zahodni Nemčiji med 15–20-letno mladino, pa sta ga po popularnosti prekašala le brata John in Robert Kennedy.

Udo pripisuje svoj veliki uspeh glasbi, toda pri tem je prav gotovo odločilno še marsikaj drugega: njegova čedna pojava, njegov šarm, njegovo neprisljano obnašanje: poljubljaja roke, poklanja cvetlice in z

TELEVIZIJSKI OSKAR

Ameriška Akademija za televizijo je tudi letos v New Yorku svečano podelila tradicionalno nagrado »Emmy«, ki je nekakšen televizijski Oskar. Tokrat so to veliko priznanje za najboljše umetniške stvaritve v preteklem letu prejeli igralci Peter Ustinov, Anni Bancroft in Walter Cronike.

● ELVIS PRESLEY bo posnel nekaj plošč, na katerih bodo le posnetki, ki so bili na višku popularnosti pred desetimi leti. Prepričan je, da jih bo današnja mladina dobro sprejela.

velikim žarom opeva zdavnaj minule lju-bezni.

Toda za človeka, ki mu je pripomogel k slavi, je svetovni tisk izvedel šele pred kratkim. To je Hans R. Beierlein, glasbeni založnik, producent in Jürgensov manager.

Čeprav Udo sicer rad zadržuje novinarjem, da se čese in oblači kakor ga je volja in da tudi poje tisto, kar mu je všeč, je to morda le na pol res. V resnici je njegov spretni manager že zdavnaj natančno poskrbel za vse. Neki novinar je duhovito zapisal: »Stopnja Beierleinove popularnosti je enaka ničli, toda brez njega bi bila prav takšna tudi stopnja popularnosti Udo Jürgensa.

Beierlein, nekdanji filmski novinar je sklenil z Udom pogodbo že leta 1963, potem, ko ga je tovarna gramofonskih plošč Polydor odbila z ugotovitvijo, da njegov glas ni vreden početnega groša. Beierlein je že tedaj dobro vedel, da je Udo sposoben komponist, razen tega pa se mu je zdel tip, ki se je popolnoma razlikoval od Nemca, kot si ga predstavlja ves svet: bil je sodoben, fotogeničen, znal se je imenitno sukati pred televizijsko kamero in tudi način

NOGOMET

Avstrija - Jugoslavija 0:1 (0:1)

20.000 nezadovoljnih gledalcev je v četrtek, dne 10. septembra, zvečer odhajalo z libenauškega stadiona v Gradcu, kjer sta se v prijateljski nogometni tekmi pomirili Avstrija in Jugoslavija. Revanša je torej uspela, pa ne Avstrijcem, temveč Jugoslovanom. Po vobči oceni so jugoslovanski nogometaši zmago zaslužili. Zmagoviti gol je dosegel v 41. minuti odlični Bajević. V igri, ki je bila zlasti s strani jugoslovanske reprezentance preostra (kajti bila je to le prijateljska tekma), je le-ta prikazala tehnično boljši nogomet. Da rezultat ni bil višji, je tudi zasluga italijanskega sodnika, ki v drugem delu igre ni dosodil najstrožje kazni — enajstmetrovke, ko je avstrijski branilec v kazenskem prostoru zrušil Musermiciča v položaju, iz katerega bi gotovo premagal vratarja.

Mnenja o igri:

Stastny: Igra je bila na visoki ravni in živahna. Rezultat je pravičen. Etmayer, ki

njegovega petja je kar se da internacionalen.

Ker pač nihče ne postane prerok v domovini, je tudi Udo najprej uspel v inozemstvu, šele nato je zaslovel tudi v Avstriji in Nemčiji. Njegov prvi hit v Nemčiji je bil leta 1966 »Siebzehn Jahr, blondes Haar«, s svojo skladbo »Merci Chérie« je osvojil v Luksemburgu Grand Prix, že leto pozneje so te plošče prodali več kot milijon izvodov. Leta 1967 se je odpravil na prvo turnejo po Zahodni Nemčiji, naslednje leto na drugo, lani in kot smo že omenili, letos na zdaleč največjo pevsko potovanje doslej.

Ideja o mamutski turneji se je seveda porodila v Beierleinovi glavi. Možakar je čisto pravilno sklepal, da bo prav gotovo dosegla mnogo večji uspeh pevsko turneja, ki se ne bo, kot je bilo doslej običajno, omejevala na kakšnih trideset največjih mest, saj je mogoče tudi v provinci požeti veliko aplavza in denarja.

Da je ta turneja zelo uspešna, dokazuje med drugim tudi dejstvo, da so doslej prodali že več kot deset milijonov Udovih plošč in da je trenutno v Evropi le en pevec, ki za en nastop lahko zaračuna več kot Udo Jürgens. To ne more biti nihče drug kot Tom Jones!

je po odmoru prišel v igro, je imel kondicijo le za 20 minut. Nerazumljiva pa je bila surova igra gostov.

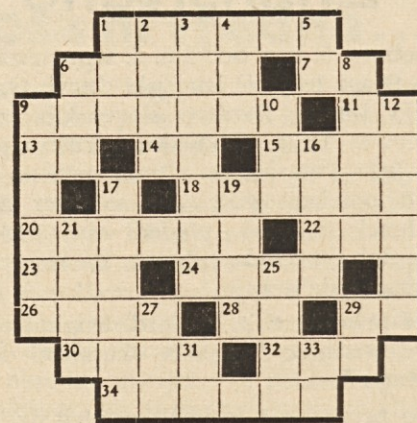
Rajko Mitić (jugoslovanski vodja reprezentance): »Lahko bi zmagali višje. Avstrija je bila v Sarajevu (lani 1:1) boljši nasprotnik kot tokrat. Igra je bila preostra (škoda, da ni povedal, kdo je igral tako?)«.

Tekmovanje v nacionalni ligi

Admira dve točki pred ostalimi

V šestem kolu avstrijske nacionalne lige je dunajska Admira na čelu lestvice, ima dve točki prednosti pred Sturmom, Rapidom in salzburško Avstrijo; Admira je porazila doma tirolski Wattens s 3:1 (3:1). Dunajska Avstrija je komaj dobila igro z GAK (Gradec), 2:1 (1:1). Rapid je igral s Sportklubom neodločeno 3:3 (3:2), prav tako salzburška Avstrija na Koroškem z Radentheimom 2:2 (2:1). Rezultat v Radentheimu je pravičen — je izjavil salzburški

KRIŽANKA „O“, I.

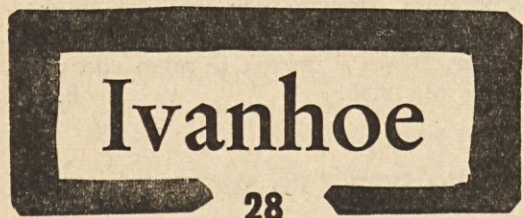
VODORAVNO: 1. priroda; 6. moško ime, (Drago); 7. nota iz solmizacije; 9. tisti, ki se ukvarja z rastlinami; 11. medmet, ..., govoril; 13. latinski veznik; 14. trinajsta in enainvajseta črka slov. ABC-ede; 15. ime pesnika Župančiča; 18. govedoreja se ukvarja z ...; 20. kdor se nepoklicno ukvarja s čim, (iz ljubezni); 22. prislov, ki izraža mesto; 23. vpiši: ROR; 24. oskrba, varstvo, gojitev; 26. jarek, brez prve črke; 28. kratica za hektar; 29. glej 13 vodoravno; 30. ime, katero zasledimo v Selah; 32. krasen, luškan; 34. atomist, hrvaško.

NAVPIČNO: 1. perje pri repi; 2. vrsta bencina; 3. aparat za obsevanje; 4. ločilo brez vejice; 5. prva in trinajsta črka slov. ABC-ede; 6. ko, kakor (vez.); 8. nasprotno „katodi“; 9. snop; 10. kovaško delo; 12. vpiši: ONOMAT; 16. bližje sorodstvo; 17. dežnik; 19. jesenski sadež, ki se rabi za potice; kakor mak; 21. italijanski politik (Aldo); 25. Gal, v množini; 27. morskis sesalec, tudi mazivo; 29. upanje; 31. prislov, ki porazdeljuje, tudi reka v Italiji; 33. Edvard Kocbek.

trener Schlechta, čeprav so bili salzburški gostje boljši nasprotnik in so igrali od 62. minute samo z desetimi igralci. Sturm iz Gradca je na svojem igrišču porazil linški LASK z 2:0 (1:0) in se povzpел s to zmago na drugo mesto na lestvici.

Številčno najvišjo zmago je v tem kolu slavil innsbruški Wacker nad novincem iz Predarlške Bregenzom, in sicer kar 4:0 (1:0), VÖEST iz Linza pa se je posrečilo premagati Vienno z 1:0 in s tem drugo zmago v tem prvenstvu. Brez pravega uspeha je še zmerom dunajski Wacker, ki je doma samo remiziral s Simmeringom 1:1 (1:0).

Walter Scott — Vladimir Levstik:

»Razumen človek sem,« je odvrnil Front de Boeuf, »in ako manjka srebra, se tudi zlata ne branim. Vsako zlato marko ti vštajem za šest funtov srebra. Plačaj, če hočeš rešiti svojo nejeverno crko kazni, ki se ti nitu ne sanja, kakšna bo.«

»Usmilite se me, blagorodni vitez!« je vzkliknil Izak. »Star sem, beden in zapuščen. Nevredno bi bilo slaviti zmago nad menoj; pohoditi črva je klavmo dejanje.«

»Star si res,« je rekel vitez; »tem večja sramota za tiste, ki so ti dali osvete v lo-povščini in oderuštval. Tudi slab si brzko-ne, zakaj kdaj je imel kak žid prida roko in pogum? — A da si bogat, je dobro znano.«

»Kolnem se vam, plemeniti vitez,« je vzkliknil žid, na vse, v kar verujem jaz in v kar verujeva oba —

»Ne kolni se po krivem,« mu je segel Norman v besedo, »in ne zapečati svoje usode s trdovratnostjo, dokler ne vidiš in ne premisliš usode, ki ti je namenjena. Ne tolaži se, češ da govorim le zato, ker te hočem prestrašiti in zbuditi podlo strahopetnost, ki je prirojena tvojemu ljudstvu. Kolnem se ti na vse, česar ti ne veruješ, na blagovest, ki jo uči naša cerkev, in na ključce, ki so ji dani, da veže in razvezuje: moj namen je trden in neomajen. Ta ječa ni kraj za šale. Med tem zidovjem je poginil že prenekateri jetnik, ki je bil desetisočkrat odličnejši od tebe, in živa duša ni zvedela njegove usode! Tebi pa je pripravljena počasna in mučna smrt, proti kateri so bile njih smrt slast in razkošje.«

Spet je mignil sužnjema, naj pristopita, in jima nekaj ukazal v njenem jeziku; zakaj tudi on je bil v Palestini in se je morda prav tam naučil okrutnosti. Saracena sta vzela iz svojih košar nekaj oglja, dva mehova in steklenico olja. Medtem ko je eden ukresil ogenj, je drugi nasul oglja pod zadrževalni raženj, ki smo ga že omenili, ter pihal vanj, dokler se ni razžarelo.

»Izak, je rekel Front de Boeuf, »vidiš li ta železni raženj nad žarečim ogljem? Evo, na tej topli postelji boš ležal slečen kakor na mehki pernici. Eden teh sužnjevo bo kuril ogenj pod teboj, drugi pa bo mazilil tvoje klavrne ude z oljem, da se pečenka ne prsmodi. Odloči se, kaj je bolje zate, mučična postelja ali to, da plačaš tisoč funtov srebra — zakaj druge izbire ni, tako mi glave mojega očeta.«

»Saj ni mogoče,« je zavpil nesrečni žid; »saj ni mogoče, da bi res hoteli izvršiti svojo grožnjo! Dobni Bog ni ustvaril srca, ki bi bilo zmožno take okrutnosti!«

»Ne veruj tega, Izak,« je rekel Front de Boeuf; »bilo bi usodna zmeta. Misliš, da morem jaz, ki sem gledal plenitev mesta, pri kateri je poginilo na tisoče mojih krščanskih rojakov v ognju, v vodi in pod ostrino meča, opustiti svoj namen zaradi vekanja in cviljenja enega samega ogabnega žida? — Ali morda zaupaš v ta dva črno-polta sužnja, ki ne poznata ne zakona ne domovine ne vesti mimo volje svojega gospodarja in sta na njegov najmanjši mig pripravljena rabiti strup, bodalo, sulico ali vrvi — ali morda misliš, da se te usmilita onadva, ki niti ne razumeta jezika, v katerem ju boš prosil milosti? — Bodi pameten, starec; oddaj ta majhna del svojega prevelikega bogastva in krščanskemu človeku vsaj trohico zakladov, ki si jih pridobil z odiranjem njegovih sovornikov. Zvižaja ti lahko kmalu spet napolni izpraznjeni možnjič, toda noben zdravnik in nobeno zdravilo ne moreta nadomestiti kože in mesa, ki ti obvisita na teh železnih drogovih. Plačaj odkupnino, tako ti pravim, in bodi

vesel, da se moreš tako poceni rešiti iz ječe, ki je izpustila le malokoga, da je mogel pričati o njenih skrivnostih. Dovolj sem zapravil besed; odloči se za svoje bogastvo ali za svoje meso. Kakor porečeš, tako se zgodi.«

»Če je tako, naj mi pomagajo Abraham, Jakob in vsi očaki našega ljudstva,« je zastokal žid; »ne morem se odločiti, ker nimam s čim ustreči vaši ogromni zahtevi.«

»Primita ga, sužnja, in slecita ga,« je ukazal vitez; »naj mu pomagajo očaki njegovega rodu, ako morejo.«

Pomagača, ki sta se ravnala bolj po baronovih očeh in migih njegove roke nego po besedah, sta iznova stopila v ospredje; zgrabila sta nesrečnega Izaka, ga pobrala s tal in ga postavila na noge, čakaje nadaljnjih ukazov trdosrčnega barona. Bedni žid se je oziral zdaj v obličji Saracenov, zdaj v Front de Boeufa, kakor bi iskal znamenja, da se zbuja v njih usmiljenje; toda na baronovem obrazu je igral še vedno tisti hladni, na pol mčki, na pol porogljiv nasmeh kakor v začetku okrutnega prizora in divje oči Saracenov, ki so zlovesče bliskale izpod temnih čel, so govorile bolj o tajni slasti, s katero sta se pripravljala na bližnji prizor, nego o kakih pomislekih, ki bi jima branili sodelovati pri njem. Žid se je nato ozrl v žareči ogenj in na raženj, kamor so ga hoteli položiti; in ko je videl, da nikakor ne omeči mučitelja, mu je uplahnila odločnost.

»Plačam jih,« je dejal; »dam ti tisoč funtov srebra... S pomočjo svojih bratov jih plačam,« je dodal po kratkem premolku, »zakaj prositi bom moral in beračiti pred vrati naše sinagoge, preden zberem tako nezaslišano vsoto. — Kdaj in kje naj jo odštejem?«

»Tukaj,« je odvrnil Front de Boeuf; »v tej ječi jo odtehtaš, prav na ta kameni tlak jo položiš. Misliš li, da se ločim od tebe, preden bo odkupnina zagotovljena?«

»In kaj mi daš v poroštvo, da me izpustiš, kadar plačam odkupnino?« je vprašal žid.

»Besedo nonmanskega plemiča, ti suženj in oderuh,« je rekel Front de Boeuf; »vero plemenitega Normana, ki je čistejša od vsega zlata in srebra, kar ga hraniš ti in vse tvoje ljudstvo.«

»Oprostite, visokorodni lord,« se je boječe oglasil Izak; »zakaj naj se slepo zanesem na besedo tistega, ki ne verjame na mojo besedo ničesar?«

»Zato, ker ne moreš drugače, žid,« ga je zavrnil vitez z osornim glasom. »Da si zdajle v svoji zakladnici v Yorku, jaz pa stojim pred teboj in prosim tvojih šeklov naposodo, bi bila tvoja pravica, da določiš varščino iz rok; to pa je moja zakladnica. Tu sem jaz močnejši od tebe in zato ti ne bom ponavljal pogojev, s katerimi ti ponujam prostost.«

Žid je globoko zaječal. »Obljubite mi vsaj,« je dejal, »da izpustite z menoj vred tudi tovariše, ki sem potoval z njimi. Preziral so me, ker sem žid, toda usmiliili so se mojega obupa in so mi pomagali; zaradi mene so se zamudili na poti in tako je palnanje del moje nesreče; mimo tega lahko kaj pridajo k odkupnini.«

»Če misliš tiste saške kmetavse,« je rekel Front de Boeuf, »vedi, da bo njih odkupnina povsem različna od tvoje. Skrbi za svoje posle, žid, tako ti povem, in ne vtikaj se v tuje zadeve.«

»Tedaj dobiva svobodo samo jaz in moj ranjeni prijatelj?« je vprašal Izak.

»Ali moram res dvakrat zabičati Izraelcu, da naj se meni za svoje lastne posle, tuje pa naj pusti?« je rekel Front de Boeuf. »Ker si se odločil, ti ostane samo še, da plačaš in to čimprej.«

»Oh, čuj me,« je vzkliknil žid, »prav zaradi bogastva, ki se ga hočeš polastiti na škodo svoje — « Pri tej besedi je zdajci umolknil, boječ se, da ne bi razjaril divjega Normana. Toda Front de Boeuf se je zagrohotal in sam povedal tisto, česar se žid ni upal izreči. »Na škodo svoje vesti, Izak, jeli? Ne boj se izgovoriti, saj slišiš, da sem pame-

Pomudimo se v Kranju!

„Tam, kjer Kranj na trdni skali
sedež svoj nam kaže stari...“

Če ste v Kranju ali njegovi najbližji okolici doma, potem ste se na prijazno gorenjsko mesto pač navadili. Njegove zanimivosti, seveda, če jih poznate in utegnete kdaj obstati ob njih, nimajo za vas posebne privlačnosti. Pač, alpsko mestece, zelo industrijsko, praktično za življenje, važno izhodišče na vse strani Gorenjske. Vse to znanje bo za nas, delovne ljudi zadostovalo. Študentje in šolarji naj vedo nekaj več, turistični vodiči in razni profesorji pa še več.

Vendar bi bilo zelo prav, da domačini svoj domači kraj, čeprav je mesto, bolje, temeljiteje poznamo tako v zemljepisnem, zgodovinskem, kulturnem in gospodarskem pogledu. Svoj domači kraj bomo imeli raje, ponosni bomo nanj in prizadevali si bomo, da bo njegov izgled, vsak košček njegovega sveta, vsaka hiša in okno v njej, vsak vrtniček in grmiček po svoje lep in urejen. Ne zaradi tujcev, ki vsako leto številneje prihajajo v naše gorenjsko mesto, zaradi nas samih se bomo potrudili in skrbeli, da bo prijetno v naših domovih pa tudi okoli njih.

Ne samo, da so tlakovane glavne ceste urejene in čiste, tudi ulice in uličice kažejo našo domoljubno vzgojenost in ljubezen do domačega kraja. Nič ne dé, če nimamo v mestu svoje hiše in vrta okoli nje, tudi naše stanovanje, kjerkoli bodi, zahteva našo skrbnost. Cvetje na oknu ali na balkonu, pometene stopnice in stopnišča, urejeni nasadi pred hišami — še in še bi se dalo naštevati. In marsikaj tega se bomo morali še naučiti, da bo v našem mestu in v okoliških vaseh, vsako leto bolj turistično pomembnih, vsak dan prijetneje, čeprav smo sami in je čas glavne sezone za nami.

Ni še dolgo tega, ko sem čakala na avtobus za Kranj na neki mali gorenjski postaji. Ker odhaja avtobus vsake pol ure proti Ljubljani, sem se začudila, da bo treba počakati dolgo uro, ker nekateri avtobusi vozijo direktno po novi cesti. Opazujem dve, še mladi, tudi čakajoči sopotnici. Iz razgovora spoznam, da sta Holandki. Pregledujeta vozni red in ne vesta, kaj bi. Povprašam in želim pomagati. Brž sem zvedela. S skupino Holandcev sta na

Bledu. Od tam naredita vsak dan izlet. Ker znata nemško in sta pogumni, so jima izleti zelo zanimivi. Vendar le redko dobita koga, da bi jima znal kaj več povedati. Sta namreč profesorici. Danes sta hoteli v Kranj, pa sta przegodaj izstopili.

V bližnji točilnici si naročimo mareličnoga sogla in kramljamo. Pripovedujeta o svojih vtisih. Lepo je potovati v skupini, toda zanimiveje je, če se potepaš sam ali v dvojce. Obstaneš, kjer hočeš, gledaš, kakor dolgo hočeš, tudi kaj vedrega doživiš in vse to skupaj naredi spomin, ki je samo tvoj.

Skupaj se peljemo proti Kranju, brzi- mo mimo gozdov, travnikov in obdelanih polj. Promet na cesti ni posebno živahen. »Pri nas v Haagu in v Amsterdamu bi morali videti promet!« sta mi rekli. Vendar — Kranj je tudi mesto.

Radovednima tujima popotnicama pripovedujem in razlagam zanimivosti, ko stopam z njima po prijaznem domačem mestu. Kranj ni glavno mesto Slovenije, to je Ljubljana, je pa središče alpske deželice, kateri pravimo Gorenjska.

FRAN ROŠ:

Čebela je pomagala zajčku

(Češka narodna)

Nekoč zgodaj zjutraj je zajček šel na polje in se je do sitega najedel. Potem se je napotil domov. Toda močno se je začudil, ko je našel vrata v svojo hišico zaprta.

Zajček je zaklical: »Kdo mi je zaprl hišo? Kdo je v njej? Odpri! Hočem v svojo hišo! Buh, buh, buh!«

Nekdo je iz hiše odgovoril: »Odslej bom v tej hiši jaz stanovala! Tukaj mi je všeč! Jaz sem — koza rogata! Kdor pride do mene, ga raztrgam. Tudi tebel!«

Zajček se je koze bal. Zbežal je in poiskal prašička. Ta ga je vprašal: »Kam hitiš, zajček?«

Zajček je odgovoril: »Šel sem na polje nad zelje. Ko sem se vrnil domov, sem našel vrata zaprta. V moji hiši se je naselila koza rogata. Bojim se je, bojim se je. Prašiček, pojdi ti in jo preženi iz moje hiše!«

Prašiček pa je rekel: »Dragi zajček, tudi jaz se koze bojim.«

Mesto ima zelo slikovito lego med dvema rekama. Grajeno je na mogočni skali nad reko Savo. Po drugi svetovni vojni se je mesto močno razširilo in postalo kulturno, politično, gospodarsko in turistično središče Gorenjske. Iz mesta vodijo ceste na vse strani. Tudi važna mednarodna proga, ki veže zahod z vzhodom, gre skozi Kranj.

Mesto je zelo zelo staro in častljivo, o čemer pripoveduje zgodovina in razne izkopanine. Stojimo na novem mostu in str- mimo v kanjon Kokre. Čudovito! V starem delu mesta pogledamo lepo gotsko župnjsko cerkev. Obstanemo pred Prešernovim spomenikom, pred kranjskim gledališčem. Da, dr. Franc Prešeren je največji slovenski pesnik. Tudi na Bledu ima spomenik. Pokopan pa je tu v Kranju. Morda bomo utegnile v prijazen gaj, kjer je pesnik pokopan. Še cerkev na Pungrtu s Kremser-Schmidtovo sliko bi mogle pozdraviti in stopiti po lepem Plečnikovem stopnišču navzdol mimo trgovin in trgovnic na Savski most. Sava je največja reka naše dežele, čisto naša, saj izvira v osrčju naših Alp in se izliva v Donavo doli pri Beogradu.

Tu, preko Savskega mostu je promet ze- (Nadaljevanje na 8. strani)

DANA:

V večer in jutro ...

V večer in jutro hodiš sredi trat,
v večer in jutro slušaš slavca petje,
v večer in jutro te obdaja cvetje,
večer in jutro tké ti sen svoj zlat.

In v dan in v noč ti žito valovi
in v dan in v noč se mak ti rdeč razcveta
in v dan in v noč ti nikdar še zapeta
v poljanah pesem jagnjedi šumi.

In v dan in v noč in v jutro in v večer
vsa tvoja duša samo meni poje
in k meni romajo vse misli tvoje
in v dan in v noč in v jutro in v večer.

Koza je zameketala: »V tej hiši stanujem zdaj jaz, koza rogata. Tebe, čebela, se prav nič ne bojim.«

Čebela je zletela v hišo skozi okence. Z želim je picila kozo v uho.

Koza je zakričala: »Me, me, me!« Hotela je na prsto, zato je odprla vrata in zbežala.

Zajček je veselo zaklical: »Hvala ti, čebela! Majhna si, a premagala si veliko kozo rogato! Zopet sem doma v svoji ljubi hišici!«

Zrele in vesele

Konkurenca. — Mož sreča moža in ga vpraša: »Pa tvoja ptička, kako gre z njo?« Drugi ga pogleda: »Kdo ti je pa povedal, da sem se poročil?« — »Oprosti! Mislim ptičko, tisto lepo plavo ptičko, ki si mi jo zadnjič kazal.« — »A, ubožica! Kmalu potem, ko sem se poročil, je poginila, nesrečnica.« — »Od ljubosumja, ne?« — »Ne, od izčrpanosti.« — »Kako? Od izčrpanosti?« — »Da! Ni mogla prenašati konkurence.«

Ta je lepa! — Mesar priteče v pisarno svojega soseda advokata: »Gospod advokat! Eno vprašanje, prosim. Recimo, da neki pes ukrade kilo mesa v moji prodajalni. Ali lahko zahtevam povračilo od njegovega gospodarja?« — »Seveda!« odgovori advokat. — »Dobro! Vaš pes mi je pravkar odnesel za tristo frankov mesa...« — »Prav,« odgovori advokat brezbržno. »Dajte mi še dvesto frankov in tako boste plačali vprašanje, ki ste mi ga postavili.«

ten človek. Očitke tistega, ki je na izgubi, prenašam potrpežljivo, pa naj bo tudi Zid. Ti, Izak, si bil manj prizanesljiv, ko si tožil Jacquesa Fitzdotterela zato, da te je zmerjal z oderuškim krvosom, ker so mu tvoje obresti požrle dediščino.«

»Na talmud (= židovska sveta knjiga) se kolnem,« je vzkliknil Izak, »da je vaša hrabrost napak poučena o tej zadevi. Fitzdotterel je v moji lastni hiši zavijtel proti meni bodalo, ker sem ga prosil, naj mi vrne moje srebro. Plačilni rok je potekel že o Pashi.« (= židovska Velika noč)

»Mar mi je, kako je bilo z njim!« je rekel Front de Boeuf. »Vprašam te, kdaj dobim jaz svoje plačilo. Nu, Izak, kdaj dobim šekle?«

»Pošljite, plemeniti vitez, mojo hčer Rebeko, naj gre z vašo stražo v York,« je odvrnil Izak; »in kakor naglo se morejo vrniti ljudje in konji, bo zaklad —, pri tej besedi je globoko zastokal, nato pa je kmalu dodal: »tako naglo bo zaklad zložen na tem kamnitem tlaku.«

»Tvojo hčer!« je vzkliknil Front de Boeuf s hinavsko osuplostjo. »Hogme, Izak, žal mi je, da nisem vedel tega. Mislim sem, da je tisto črno laso deklo tvoja priležnica, in sem jo dal siru Brianu de Bois-Guilbertu za strelnico po običaju starodavnih očakov in junakov, ki so nam dali imeniten zgle- d v takih stvareh.«

Krik, ki ga je zagnal Izak pri teh brezsrčnih besedah, je sresel oboke in iznenadil Saracena tako, da sta izpustila starega Žida iz prijema svojih pesti. Porabil je ta trenutek, se vrgel na tla in objel Front de Boeufova kolena.

»Vzemite vse, kar ste zahtevali,« je zapvil, »vzemite, gospod vitez, 10-krat toliko — uničite me, storite me berača, ako hočete — ne, prebodite me s svojim bodalom, pe- cite me na raznju samo da prizanesete moji hčerki in jo odpustite s častjo! — Če te je žena rodila, prizanesi poštenju šibkega de- kleta. — Oh, Rebeka je podoba moje po-

kojne Rahele, poslednje od šestih daril nje- ne ljubezni... Ali hočete vzeti ovdovelemu starcu edino tolažbo, ki mu je ostala? — Hočete li zbuditi v očetu željo, da bi ležalo edino dete, ki mu še živi, pokraj svoje mrtve matere v grobu njegovih dedov?«

»Želel bi,« je dejal Norman nekam so- čutneje, »da sem to prej vedel. A mislil sem, da vaše plemo ne ljubi ničesar razen svojih mošnjak.«

»Ne sodite nas tako sramotno, čeprav smo Židje,« je željno povzel Izak, izkušaje se okoristiti s trenutkom dozdevne mehko- be; »še lisjak, ki ga vse love, še divja mačka, ki jo vse trpinči, ljubita svoje mladiče; tu- di Abrahamov rod, zaničevan in pregnan, ljubi svojo decol!«

»Naj bo,« je rekel Front de Boeuf; »po- slej bom to verjel zaradi tebe, Izak — a zdaj nama ne pomore. Kar je storjeno, je stor- jeno, in kar se zgodi, se zgodi; moj sobojev- nik ima mojo besedo, ki je ne prelomim za deset Židov in Židinj. In vobče, kakšno zlo naj bi se zgodilo dekletu, pa da je tudi pala Bois-Guilbertu v plen?«

»Zgodi se ji, mora se ji zgoditi!« je vzklik- nil Izak, vijoč roke v neizmernem obupu; »kdaj so poznali templjarji kaj drugega ne- go okrutnost z možmi in sramoto z ženami?«

»Nejeverni pes,« je rekel Front de Boeuf in blisnil z očmi, nemara še vesel izgovora, da je mogel iznova podivjati; »ne psuj mi svetega templjarskega reda! Misli na to, da mi plačaj obljubljeno odškodnino, če ne, gorje tvojemu židovskemu vratu!«

»Lopov in razbojnik!« je vrisnil Zid, vra- čaje zatiralčeve žalitve z gnevom, ki ga kljub svoji onemoglosti ni mogel več kroti- ti; »ničesar ti ne plačam in niti beliča srebra ti ne dam, če mi ne vrneš hčere ne- dotaknjene in poštene!«

»Ali si pri zdravi pameti, Izraelc?« je kruto vprašal Norman. »Ali je tvoje meso začarano, da se ga vroče železo in vrelo olje ne prime?«

»Ne bojim se!« je rekel Zid, obupavajuč

v svoji očetovski ljubezni; »stori, kar veš najhujšega. Moja hči je moje meso in kri; tisočkrat mi je dražja od teh udov, ki jim žuga tvoja okrutnost. Ne dam ti srebra, ra- zen če bi ti ga mogel stopljenega vlti v lakomni golt — ne, niti beliča srebra ti ne dam. Nazarenc, pa da te more oteti večne pogube, za katero se trudiš vse svoje žive dni! Vzemi moje življenje, ako hočeš, in videl boš, da zna Žid še v smrtni muki pre- variti kristjana.«

»Da vidimo,« je rekel Front de Boeuf; »tako mi svetega križa, ki je strah in groza tvojega prekletega rodu, čutil boš, kaj pre- moreta ogenj in jeklo! — Slečita ga, sužnja, in priklenita ga na drogovje!«

Ne meneč se za upiranje šibkega starca, sta Saracena strgala vrhnje oblačilo z njega in sta ga ravno hotela sleči do golega, ko je prodril v globino ječe zvok roga, ki je dvakrat zabučal pred gradom. — Tik nato so jeli klicati sira Reginalda Front de Boeufa. Baron ni maral, da bi ga našli pri tem peklenskem opravilu, in je mignil suž- njema, naj vrneta Izaku obleko. Vsi trije so naglo odšli iz celice in pustili Zidu na izbiro, da samoljubno zahvali Boga za svojo rešitev, ali pa se preda roditeljski žalosti nad hčeriniim suženjstvom in nad usodo, ki ji je bila namenjena.

TRIINDVAJSETO POGlavJE

Soba, v katero so peljali lady Roweno, je kazala nekaj surove težnje po bogati opra- vi; njeno nastanitev v tem prostoru je bilo treba smatrati za poseben dokaz spoštova- nja, ki ga ostali jetniki niso bili deležni. A Front de Boeufova soproga, ki je svoje dni bivala v tej sobi, je zdavnaj umrla in tistih nekaj okrasov, s katerimi jo je olepšal njen ženski okus, sta sčasoma pokvarili ne- pažnja in trohnoba. Opone so marsikod vi- sele od sten, drugod pa so bile plesnive, obledene od sonca ali raztrgane in prhle od starosti. Vzlic svojemu obupnemu stanju je bila ta soba vendar tisti prostor v gradu, ki se je zdel najprimernejše bivali-

šče za saško dedično; tukaj so jo pustili, da bi premišljala o svoji usodi, dokler si ne bi glumci podle drame razdelili vlog, ka- tere je bilo treba igrati! V ta namen so se zbrali Front de Boeuf, de Bracy in templjar na posvet in so po dolgem in ostrem pre- rekanju o koristih, ki jih je zahteval vsak izmed njih za svojo udeležbo pri drznem podjetju, določili usodo nesrečnih jetnikov.

Nekako opoldne je stopil de Bracy, v čigar korist so izprva zasnovali vso odpravo, pred lady Roweno, da bi nadaljeval svoje prizadevanje za njeno roko in imetje.

De Bracy ni porabil časa, kar ga je mi- nilo dotlej, samo za posvetovanje s pajdaši, ampak tudi to, da je nakitil svojo osebo v vsem gizdalskim lišpom tistih dni. Zeleni jopič in naličnik je zdaj odložil. Njegovi dolgi, bujni lasje so se v svetlih pramenih usipali na dragoceni kožuhozinasti plašč. Brado je imel kratko pristriženo, suknja mu je segala do kolen in pas, ki jo je stiskal okrog ledij in hkrati nosil težki meč, je bil vezen in okrašen z zlatimi okovi. Čudaško obliko čevljev v oni dobi smo že omenili; in čevlji Maurica de Bracyja bi imeli v tem pogledu pravico do prve nagrade, ker so se vihali in vili nalik kozlovskim rogovom. Takšna je bila obleka gizdalskih tistih dni; zala pojava in prijetno vedenje viteza, ki je nastopal z dvorjansko gladkostjo in hkrati z vojaško odkritostjo, sta v tem primeru še podčrtovali njeno učinkovitost.

Pozdravil je Roweno s tem, da je snel baržunasto čepico, ki je bila okrašena z zlato zaponko, predstavljajočo svetega Mi- haela, kako tepta peklenskega zmaja. Nato je graciozno pokazal gospodični, naj sede; ker se ni zmenila za migljaj, je slekel desno rokavico, da bi jo spremil k stolu. Toda Rowena se je zdrznila, kakor da odklanja ponudeno uslugo. »Ako ste moj ječar, gos- podo vitez,« je izpregovorila, »in v teh okol- nostih si ne morem misliti drugega — tedaj se bolj spodobi, da vaša jetnica stoji, dokler ne zve svoje usode.«

(Dalje prihodnjic)

TV tedenski program TV

RADIO CELOVEC

NEDELJA, 20. 9.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 21. 9.: 13.45 Informacije — Za našo vas. — TOREK, 22. 9.: 13.45 Informacije — Popevke in ritmi za mlade — športni mozaik. — SREDA, 23. 9.: 13.45 Informacije — Slovenski solisti. — ČETRTEK, 24. 9.: 13.45 Informacije — Žena, družina, dom. — PETEK, 25. 9.: 13.45 Informacije — Cerkev in svet — Za prijeten konec tedna. — SOBOTA, 26. 9.: 9.00 Od pesmi do pesmi — Od srca do srca — Rubrika za jugoslovanske delavce v Avstriji.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

SOBOTA, 19. septembra: 15.55 Za otroke od 5. leta dalje: Listano po slikanici — 16.15 Za otroke od 11. leta dalje: Daktari (27. nadaljevanje) — 17.05 Za mladino od 14. leta dalje: Kaj lahko postanem? — 17.35 Za družino: Nova linija — 18.00 Tedenski magazin — 18.20 »Tutu« — lahko noč za najmanjše — 18.25 Kultura — aktualno — 18.50 Dober večer v soboto... reče Heinz Conrads — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki s tedenskim komentarjem — 20.06 Šport — 20.15 »Storilcu na sledi«; kriminalno ugibanje — 22.05 Športni žurnal — 22.35 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.50 »Gospodar Divjega zahoda«, film iz življenja na Divjem zahodu.

NEDELJA, 20. septembra: 14.55 Običaji na Gradiščanskem — 15.55 Za otroke od 5. leta dalje: »Lolek in Bolek« — 16.05 Za otroke od 8. leta dalje: »Cappuccetto« — 16.30 Za otroke od 11. leta dalje: Flipper — 16.55 Za mladino od 14. leta: Znana oseba — 17.40 Za družino: »Seržant Preston« — 18.05 Iz moje knjižnice: Michael Heltau bere delo Alexandra Lernet-Holenie »Zastava« — 18.30 »Tutu«, lahko noč za najmanjše — 19.00 Čas v sliki v vprašanju tedna — 19.30 Šport — 20.10 Kristjan v času — 20.15 Čar glasu: »Čarobna piščal« opera Wolfganga Amadeusa Mozarta — 21.10 Pariz — aktualno — 22.05 Čas v sliki — nočna izdaja.

PONEDELJEK, 21. septembra: 18.00 Aktualnosti iz krščanstva — 18.20 »Tutu«, lahko noč za najmanjše — 18.25 Avstrija — podoba — 18.50 Mož od včeraj »Poskusa« — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 FBI »Dvoj-

Pomudimo se v Kranju!

(Nadaljevanje s 7. strani)

lo živahen, saj vodi preko njega glavna cesta v Ljubljano.

Moji novi znanki se zanimata tudi za gošpodarstvo in industrijo mesta. Je zelo močna in vsestranska. Zlasti po zadnji vojni se je močno razmahnila. Tam preko mosta bi mogle videti veliko elektrotehnično tovarno Iskra. V tovarnah je danes zaposlenih zelo veliko naših ljudi tudi iz daljne okolice mesta.

Po slikovitih stopnicah se vrnemo v staro mesto. Da, seveda, tudi muzeje v Kranju bi mogle obiskati, vsaj mimogrede. Imamo arheološki, umetnostno-zgodovinski in etnografski muzej. Imamo še Prešernov spominski muzej in pokrajinski muzej, ki spominja na zadnjo vojno.

Mesto Kranj prireja vsako leto svoj gošpodarski sejem, navadno v avgustu, katerega si tujci radi ogledajo.

In zabava? O tudi za zabavo in šport je v mestu poskrbljeno! Poleg gledališča ima dve veliki kinodvorani. Kaj pa šole? Gimnazijo smo pozdravile že mimogrede. Poleg gimnazije pa ima mesto več osnovnih in strokovnih šol. Najnovejše, v modernem stilu zgrajeno šolo, že izven mesta, bi mogle tudi obiskati. Toda za en sam obisk ima mesto Kranj le preveč zanimivosti. Zato še pozdrav turističnemu uradu v Kranju in v spomin na prijeten obisk mesta prospekt in nekaj drobnih spominkov. Bogata in okusna izbira je tu in tam.

Menda smo od vsega lepega in zanimivega že utrujene in lačne. Svoji novi znanki povabim v restavracijo »Jelen« nad Jelenovim klancem, kjer smo odlično postrežene zaključile svojo ekskurzijo po Kranju.

Moji novi znanki sta navdušeni. Tudi v Kranju bi bilo prijetno počitnikovati. Iz mosta se odpirajo pota v prelepe kotičke vse alpske dežele. Da, Kranj je bilo nekoč

nica« — 21.00 Poštni predal 7000 — 21.15 Prometni obzornik.

TOREK, 22. septembra: 18.00 Walter in Connie: Angleščina — 18.20 »Tutu«, lahko noč za najmanjše — 18.25 Kultura — aktualno — 18.50 Zahodno od Santa Fé »Dvoboja« — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Kaj sem? Prenos bavarskega radia — 21.00 »Mačka«, igra Jeana Anouilha. V nemščino prevedla Helga Krolewski — 22.30 Čas v sliki — nočna izdaja.

SREDA, 23. septembra: 11.00 Program za delavce: »Gospodar Divjega zahoda« — 16.30 Za otroke od 6. leta dalje: Potovanje v vesolje — 17.05 Za otroke od 11. leta dalje: Kdo dela z nami? — 17.30 Tu prihaja Peter »Peter pripelje belca nazaj« — 18.00 Francoščina — 18.20 »Tutu«, lahko noč za najmanjše — 18.25 Avstrija — slika — 18.50 Dragi stric Bill »Priatelj strica Billa« — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Obzorja — 21.15 Tajni umor, igra Johanna Hendricha — 22.30 Čas v sliki — nočna izdaja.

ČETRTEK, 24. septembra: 18.00 Dobrodošli v Italiji: italijanščina — 18.20 »Tutu«, lahko noč za najmanjše — 18.25 šport — 18.50 Pater Brown »Oblika ni prava« — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 »Neudržljivi Don Diego« (Der unwiderstehliche Don Diego); uprizoritev ansambla Komedijskih iger v Spittalu ob Dravi — 21.35 Čas v sliki — nočna izdaja — 21.50 »Oporoka«, filmska utopijska Feryja Radaxa.

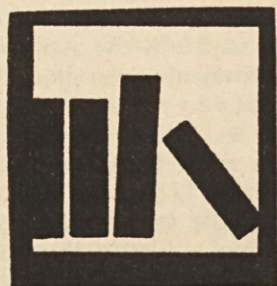
PETEK, 25. septembra: 11.00 »Neposredna soba« — 18.00 Kako so videli drugi? — 18.20 »Tutu«, lahko noč za najmanjše — 18.25 Avstrija — slika — 18.41 Oddaja kmečkih zbornic — 18.50 Pustolovščina ob Rdečem morju »Zadnje potovanje« — 19.16 ORF danes zvečer — 19.30 Čas v sliki — 20.06 šport — 20.15 Komisar »Krogla za komisarja« — 21.15 Mestni pogovori — 22.30 Čas v sliki — nočna izdaja — 22.45 Mednarodni dnevi jazza 1970 na Dunaju. Prenos iz Glasbenega doma.

BLUE JEANS praktične za šolo, ugodno pri

SATTLER am Heuplatz, Klagenfurt

TEPPICHE SELBST KNÜPFEN — ein schönes Hobby! Vorlagen und Anleitung:

Wollbar bei der Kapuzinerkirche, Klagenfurt

UČNE KNJIGE ZA VSE ŠOLE
PERESA IN SVINCNIKE
ZVEZKE ZA PISANJE
PISALNI IN RISALNI PAPIR
ZEMLJEVIDE
BARVE IN TUŠE
RISALNO ORODJE IN RISALNE POTREBŠČINE

takoj in ugodno v knjigarni in papirnici

CARINTHIA

Klagenfurt — Celovec

- Völkermarkter Ring 25
- Wiesbadener Straße 5
- Baumbachplatz 1

WOLFSBERG, Johann-Offner-Straße 30
KÖTSCHACH im Gailtal
ST. VEIT a. d. Glan, Friesacher Straße

glavno mesto deželice, ki po svojih prirodnih lepotah prav nič ne zaostaja za Tirolsko in Koroško.

Že pozno popoldne sem se poslovila s svojima holandskima znankama od mesta. Po nenačrtnem obisku Kranja smo se zblížale. Še topel stisk roke, prijazen pogled in obljuba za svidenje v prihodnjih počitnicah.

Darina Konc

AEG- HLADILNIK
za 140 litrov z neto ceno
od S 1.650.—

Vam dobavi na dom trgovina
TRGOVINA

KATARINA
in ADOLF KRIVOGRAD

9143 St. Michael
Šmihel nad Pliberkom

Razne električne stroje dobite zdaj na
24-mesečne obroke brezobrestno.

KUPUJTE pri tvrdkah, ki
oglašujejo v našem listu!

VES GRADBENI MATERIAL, kot npr. čistilne
vodne naprave, betonske izdelke, ureditev ponikovalnih jam in LECA-izdelke — tudi na obroke — ugodno dobavi

FERLACHER BETONWERK

J. PAGITZ, Ferlach—Borovlje
Telefon 042 27 / 375
(Dostavljamo tudi ob sobotah!)

Za
vaš dom
vse iz
ene roke!

Tvrdka

KOTMARA VES — KÖTTMANNSDORF
tel. 0 42 22 — 79 11 17

WOLFSBERG, tel. 0 43 52 — 29 91

Veletrgovina za gradbeni material: cement, apno, heraklit, eternit i. dr.; veletrgovina z železjem, hišne in kuhinjske naprave, material za instalacije. Betonsko podjetje: izdeluje vse betonske izdelke, čistilne vodne naprave, ureditev ponikovalnih jam; LECA-izdelki. Trgovina z oddelkom za ploščice (Fliesenabteilung). Obiščite najlepšo razstavo ploščic v Avstriji v Wolfsbergu. Dostavljamo tudi v sobotah.

Informacije dobite v vseh zadevah v Kotmari vesi ali pa v Wolfsbergu.

Nach dem Wiener,
Salzburger und Inns-
brucker Sensations-
erfolg nun in Klagen-
furt und Wolfsberg!

Das Circus-Groß-Ereignis!

Traditions-
CIRCUS
BUSCH

BERLIN

und

ROLAND-BREMEN

präsentieren gemeinsam auf ihrer
großen Jubiläums-Tournee die lu-
stig-rasante und spannende 20-
Bilder-Schau

mit Europas besten Musical-
Clowns: »Die Jocos«, mit »Juba«,
dem einzigen Reit-Nilpferd der
Welt, mit Fischers köstlicher Ele-
fantentournee und mit
Artisten von Weltklasse

Klagenfurt, Messege-
lände, Telefon 80 3 60

Festliche Premiere: Donnerstag,
17. September, 19.30 Uhr. Ab Frei-
tag, 18. September, bis Montag,
21. September, täglich um 15 und
19.30 Uhr.

Wolfsberg, Festplatz

Mittwoch, 23. September, und Don-
nerstag, 24. September, täglich um
15 und 20 Uhr.

Kinder, Rentner, Schwerbeschädigte
und Militär nachmittags und abends
halbe Preise.
Auch nachmittags volles Abend-
programm

Eine einzige Rundmanege,
von allen Plätzen beste Sicht!

Die sehenswerte Tierschau mit der
großen Menschenaffen-Station ist an
allen Tagen ab 9 Uhr ganztägig ge-
öffnet.

Am Sonntag während der
Tierschau ab 9.30 Uhr öf-
fentliche unentgeltliche Dres-
surproben in der Manege.
Von 11 bis 12 Uhr großes
Tierschau-Sonderkonzert und
das beliebte
Kinder-Ponyreiten.

Zelt hat Klimaanlage!

Darujte za tiskovni sklad!

ZIMA PRIDE!

Peči na olje
Vrata za garaže
pri RUTARIJU v Dobrli vesi

Podjurski trgovski center
Bratje RUTAR & Co.

Dobrli ves - Eberndorf